

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 สังคมโลกมีแนวโน้มจะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งได้เข้ามามีบทบาท และส่งผลกระทบต่อสังคมไทย จนเกิดเป็นความเจริญ และความเสื่อมบางประการ เนื่องจากมีความเจริญทางด้านวัตถุ แต่กลับขาดการพัฒนาในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม และลักษณะที่พึงประสงค์ มีผลทำให้คนในสังคมปัจจุบันขาดการควบคุมตนเอง ขาดระเบียบวินัย รวมทั้งขาดจิตสำนึกในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (กรมวิชาการ, 2543) มีการแข่งขันกันอย่างเอาจริงเอาจังเพื่อการอยู่รอด ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัย มีความเห็นแก่ตัว เกิดการเอารัดเอาเปรียบของคนในสังคมเพิ่มขึ้น จนส่งผลให้คนไม่เกรงกลัวต่อการกระทำความผิด สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมและก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากการขาดจริยธรรมที่จะใช้ควบคุมพฤติกรรมให้ปฏิบัติถูกต้อง (วรศักดิ์, 2544) ซึ่งมีได้เป็นผลดีต่อสังคมและประเทศชาติ จึงควรให้ความสำคัญกับการให้การอบรมสั่งสอน ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรม แก่คนในสังคม (พิภพ, 2545) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) โดยมีนโยบายมุ่งพัฒนาคุณภาพคนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างคุณลักษณะที่ดีในสังคมไทยบนพื้นฐานการอนุรักษ์วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทยจึงได้กำหนดสภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์โดยมุ่งพัฒนาสู่สังคม สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ คือสังคมที่มีคุณภาพ ที่ยึดหลักความสมดุลความพอดี สามารถสร้างคนทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่งพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกสาธารณะ พึ่งตนเองได้ คนมีคุณภาพที่ดี และมีความเป็นธรรมในสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544)

จริยธรรมเป็นปัจจัยสำคัญพื้นฐานให้เกิดความรักสามัคคีร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ และควรอยู่คู่กับชีวิตมนุษย์ ประเทศชาติจะพัฒนาเจริญรุ่งเรืองได้ ต้องมีประชากรของประเทศที่มีคุณภาพ มีจริยธรรมสูง (พิภพ, 2545) แนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาทางสังคมคือ จะต้องมีการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมในด้านความมีระเบียบวินัยในตนเอง ให้กับเยาวชนก่อน เพราะถ้าเยาวชนมีระเบียบวินัยในตนเองตั้งแต่ยังเด็ก จะทำให้เยาวชนสามารถควบคุมความประพฤติของตนให้เป็นไปในทางที่ดีงามของสังคมได้ และประสบความสำเร็จในชีวิต จึงจำเป็นต้องดำเนินการฝึกให้

เกิดผลอย่างจริงจัง (อุบล, 2542) ซึ่งในหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัย 3-6 ปี ไว้ว่าควรปลูกฝังเด็กให้มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กด้วย (กรมวิชาการ, 2540) และการปลูกฝังในเด็กมีพื้นฐานของการมีวินัยในตนเองที่ดีนั้น จึงเป็นภาระหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง จากประสบการณ์ที่เด็กเรียนรู้จากครอบครัว คนใกล้ชิด และเมื่อเด็กเข้าสู่ระบบโรงเรียน เด็กก็จะได้เรียนรู้ในรูปของกระบวนการเรียนการสอน ที่เป็นรูปแบบชัดเจนมากยิ่งขึ้น สร้างพัฒนาการต่าง ๆ ให้เด็กจากการสร้างเสริมประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี นั้นเป็นช่วงอายุที่มีพัฒนาการเรียนรู้สูง ใครรู้ใครเรียน สิ่งแวดล้อมรอบตัวและประสบการณ์ที่เด็กได้รับล้วนเป็นสิ่งที่เด็กสามารถซึมซับและเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น (กุลยา, 2542) ซึ่งการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม ก็จะช่วยสร้างเสริมพัฒนาการทุกๆ ด้านให้เด็กพัฒนาเต็มศักยภาพ มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณภาพต่อไปในอนาคต (สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2540) ดังที่คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนาคุณภาพของนักเรียน โดยการเน้นให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และมีระเบียบวินัยในตนเอง เป็นคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญประการหนึ่งที่จะต้องปลูกฝังให้กับนักเรียน การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมวินัยของเด็กปฐมวัยนั้นสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม การเล่านิทาน การเล่นตามมุม การใช้เพลง และดนตรี เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541)

เพลงเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน ถือว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่งในวงการศึกษานี้ เพลงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยในการเรียนการสอนแทบทุกวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับปฐมวัย ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของเด็กระดับนี้ ไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง จะมีความสนใจการร้องเพลง หรือเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่าง ๆ ให้เข้ากับจังหวะเพลง ครูควรจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเป็นสื่อประกอบ เพื่อสร้างความสนใจและก่อให้เกิดการเรียนรู้ (เยวพา, 2540) และยังช่วยพัฒนาเด็กในทุกด้านรวมทั้งพัฒนาการทางภาษา การฟัง การพูด ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรม จึงสมควรใช้เพลงในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ (คุชฎี, 2521) นอกจากนี้เพลงยังสามารถกระตุ้นการทำงานของสมองเกี่ยวกับรับรู้ จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ เนื้อร้องของเพลงจะทำให้เด็กได้รับรู้ และจดจำ (สมศักดิ์, 2541) ซึ่งเพลงยังมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการวางรากฐานการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การสื่อ หรือการแสดงออกด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ช่วยให้เกิดพัฒนาการด้านอารมณ์สุนทรีย์ ให้มีจิตใจที่งดงามและละเอียดอ่อน (ณรุทธิ์, 2541) อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดกิจกรรมการร้องเพลงไว้ในเนื้อหาของหลักสูตร สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี ในด้านของประสบการณ์สำคัญที่เด็กควรได้เรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมนี้ เป็นกิจกรรมนอกเหนือจาก

กิจกรรมหลักที่ครูต้องจัดไว้ในกิจกรรมประจำวัน ครูสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม โดยอาจนำไปแทรกอยู่ในกิจกรรมหลัก เช่น ในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะ เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา พัฒนาการทางจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย โดยใช้เพลงเป็นสื่อในการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางให้กับครูผู้สอนระดับปฐมวัย และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาผลของการใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิง จำนวน 151 คน ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ลังกาณีสถาบันสงฆ์วัดจตุจักร กรุงเทพมหานคร

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ การใช้เพลงสำหรับเด็กปฐมวัย

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ คะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การใช้เพลงเป็นสื่อทำให้เด็กมีพัฒนาการทางจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย
2. เป็นแนวทางให้ครู อาจารย์ ผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยสามารถจัดประสบการณ์ โดยใช้เพลงเป็นสื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย

สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเป็นสื่อ มีคะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

นิยามศัพท์

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ตักกิดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

จริยธรรม หมายถึง การปฏิบัติตนของเด็กที่แสดงออกแล้วเป็นที่ยอมรับของสังคม และยึดเป็นแนวปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนตามกฎหมายข้อบังคับระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตนและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม เช่น

1. การรักษากฎระเบียบ กติกาของห้องเรียน
2. รู้จักการรอคอย
3. การเก็บของเข้าที่และจัดของให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

4. การไม่นำของผู้อื่นมาเป็นของตน
5. การเข้าแถวให้เป็นระเบียบ
6. การมีมารยาทในการรับประทานอาหาร
7. การรู้จักหน้าที่ของตน
8. การทิ้งขยะให้ถูกที่ ซึ่งสามารถวัดออกมาเป็นคะแนนได้ด้วยแบบทดสอบพัฒนาการทาง
จริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย

การใช้เพลง หมายถึง การนำเพลงที่มีเนื้อหาที่ส่งเสริมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยมาใช้
ประกอบการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางสำหรับการวิจัย ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม

พัฒนาการทางจริยธรรมด้านระเบียบวินัย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพลง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย

ความหมายของเด็กปฐมวัย

Jackman (1997) ได้ให้ความหมายว่า เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 8 ปี ที่อยู่ในระบบโรงเรียน นอกกระบบโรงเรียน และเด็กที่ได้รับการดูแลจากพ่อแม่ โบสถ์ หรือชุมชน เป็นต้น

เขาวพา (2542) ได้ให้ความหมายว่า เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ปฏิสนธิ จนถึง 6 ปี ทั้งที่ได้รับการศึกษาในระบบ และนอกระบบการศึกษา ซึ่งพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา กำลังพัฒนาอย่างเต็มที่

กุลยา (2545) ได้ให้ความหมายว่า เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุ ตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 6 ปี ที่อยู่ในโรงเรียนอนุบาล และการศึกษาตามอัธยาศัย

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ปฏิสนธิ จนถึง 6 ปี ที่อยู่ในระบบการศึกษา นอกกระบวนการศึกษา และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา กำลังอยู่ในช่วงที่ควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาอย่างเต็มที่ ในการวิจัยครั้งนี้เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ลัทธิสงฆ์ จตุจักร กรุงเทพมหานคร

พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ความหมายของพัฒนาการ

Massoglia (1977 อ้างถึงใน เขียวพา, 2542) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง ลำดับขั้น ซึ่งเด็กประสบผลสำเร็จมีพัฒนาการ และมีวุฒิภาวะที่สามารถจะอธิบายได้เมื่อพลังที่ได้มาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวเด็ก และมาเชื่อมโยงกับพลังภายใน คือ วุฒิภาวะ พัฒนาการจะเกิดขึ้น เช่น เมื่อเด็ก กินอาหารดี วิ่งและเล่นออกกำลังกลางแจ้ง พัฒนาการคือ ผลที่เกิดจากพลังภายในซึ่งใช้อาหาร การออกกำลังกาย และแสงแดด เพื่อช่วยให้เด็กเติบโตและมีวุฒิภาวะ

พงษ์พันธ์ (2542) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้านพร้อมกัน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และการเปลี่ยนแปลงนี้เป็น ไปทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพในเวลาเดียวกัน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากวุฒิภาวะ (Maturation) และการเรียนรู้ (Learning) เป็นสำคัญ

สิริมา (2545) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ในตัวมนุษย์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ด้านการทำหน้าที่ (Function) และวุฒิภาวะ (Maturation) ของอวัยวะระบบต่างๆ ในด้านโครงสร้าง การจัดระเบียบส่วนต่างๆ ของร่างกาย รวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออก มีลักษณะ และทิศทางที่แน่นอนสัมพันธ์กับเวลา ทำให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างดี มีประสิทธิภาพ ทำสิ่งที่ยาก สลับซับซ้อนมากขึ้น ตลอดจนการเพิ่มทักษะใหม่ๆ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2543) ได้กล่าวไว้ว่า พัฒนาการ หมายถึง ความสามารถของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในตัวมนุษย์ที่มีลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับ

สิ่งแวดล้อม ดังนั้นการทำความเข้าใจต่อการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างเข้าใจถูกต้องและเหมาะสมจะส่งผลให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ซึ่งพัฒนาการของเด็กปฐมวัย สามารถแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ได้ 4 ด้าน คือ พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านอารมณ์ – จิตใจ พัฒนาการทางด้านสังคม และพัฒนาการทางด้านสติปัญญา

พัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย (อายุ 3-6 ปี) หมายถึง ความเจริญเติบโตที่เกี่ยวข้องกับร่างกายทั้งหมด เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการด้านน้ำหนัก และส่วนสูงช้ากว่าทารก การเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่มักจะเปลี่ยนแปลงบางส่วน กล่าวคือ ส่วนส่วนของร่างกายเปลี่ยนไป ลักษณะหน้าตาแบบทารกหมดไป ช่วงแขนยาวขึ้น ศีรษะดูบางเล็กลง และได้ขนาดใกล้เคียงกับลำตัว พัฒนาการของกล้ามเนื้อกระดูก และประสาทจะเพิ่มขึ้น เด็กชายจะมีพัฒนาการของกล้ามเนื้อเร็วกว่าเด็กหญิง การใช้ทักษะของการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกล้ามเนื้อใหญ่ใช้การได้ดีกว่าวัยทารก เด็กในวัยนี้ควรได้รับอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย มีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ และมีการออกกำลังกายฝึกทักษะของกล้ามเนื้อที่ใช้ในการเคลื่อนไหว ซึ่งได้แก่ ทักษะของมือ นอกจากนี้เด็กอายุประมาณ 6 ปี สามารถที่จะใส่กระดุมที่ขยักได้ เช่น ที่ข้างหลัง คอ และเป้า สามารถที่จะสวมเสื้อผ้า อาบน้ำ สวมรองเท้า หวีผมได้เอง โดยไม่มีใครช่วยและควรสร้างสุขนิสัยในเรื่องของการขับถ่ายด้วย

พัฒนาการทางด้านอารมณ์ – จิตใจของเด็กปฐมวัย (อายุ 3-6 ปี) อารมณ์มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตของเด็กปฐมวัยทุกคน เด็กวัยนี้มักจะเป็นคนเจ้าอารมณ์ หงุดหงิด และโกรธง่าย โมโหง่าย โดยปราศจากเหตุผล มักจะแสดงอาการขัดแย้งต่อพ่อแม่เสมอเป็นวัยที่เรียกว่า ขอบปฏิสัย ซึ่งเป็นลักษณะธรรมชาติของมนุษย์อย่างหนึ่ง เรียกว่า Negative Stage เมื่อเด็กคบหาสมาคมกับเพื่อนๆ อารมณ์ดังกล่าวจะค่อยๆ หายไป อย่างไรก็ตามพัฒนาการทางด้านอารมณ์ – จิตใจ ของเด็กจะมั่นคงเพียงใดขึ้นอยู่กับกรอบบรรทัดฐานเป็นสำคัญ หากเด็กได้รับการตอบสนองทางอารมณ์ และความต้องการอย่างเต็มที่ เด็กจะเกิดความมั่นคง อบอุ่น และปลอดภัย ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการปรับตัว เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งลักษณะพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ความโกรธ (Anger) อารมณ์โกรธของเด็กวัยนี้มักเกิดขึ้นได้ง่าย เนื่องจากมีสิ่งเร้าหลายประการเข้ามาเร้าให้เด็กโกรธ เช่น ถูกขัดใจเรื่องการเล่น ถูกรังแก เป็นต้น
2. อารมณ์กลัว (Fear) เนื่องจากเด็กวัยนี้มีสติปัญญาพัฒนาขึ้นทำให้หวาดกลัวสิ่งต่างๆ มากกว่าเด็กวัยเด็กเล็ก เพราะมองเห็นอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับตนได้

3. ความอิจฉาริษยา (Jealousy) ความอิจฉาริษยาของเด็กวัยนี้ เกิดขึ้นเนื่องมาจากพ่อแม่ พี่น้อง หรือคนเลี้ยงหันไปสนใจและเอาใจใส่น้องเล็กมากกว่าตน

4. ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) เด็กวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็น และจะสงสัยสิ่งต่าง ๆ อย่างไม่รู้จบสิ้น โดยเฉพาะเมื่ออายุประมาณ 6 ปี เด็กจะถามมากที่สุด

5. ความรัก (Love) ความรักของเด็กวัยนี้จะเกิดขึ้นกับตัวเด็กก่อน คือ รักตนเองก่อนและต่อมาจึงมีจิตใจรักผู้อื่น ในเด็กอายุ 5 ปี นั้น มารดาจะกลายเป็นศูนย์กลางของชีวิตในโลกของเด็ก เด็กจะชอบอยู่ใกล้ๆ แม่ ติดตามแม่ไปทุกหนทุกแห่ง แต่พออายุ 6 ปี เด็กจะหันมาชื่นชม และนิยมพ่อกว่าแม่

พัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กปฐมวัย (อายุ 3-6 ปี) เด็กวัยนี้จะสนใจสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่รอบตัว มีความอยากรู้อยากเห็น ชอบทำตามและเลียนแบบผู้อื่น จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเด็กวัยนี้จะแสดงอารมณ์ต่างๆ อย่างเปิดเผย ในระยะแรกเด็กมักชอบเล่นคนเดียว แต่เมื่อโตขึ้นเริ่มมีสังคมกว้างขึ้นเด็กจะรักพ่อแม่ น้อยลง มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและคิดเพื่อนมากขึ้น มีความเข้าใจในความรู้สึกของเพื่อนเพิ่มขึ้น มีการเล่นเป็นกลุ่ม เริ่มเรียนรู้ที่จะเป็นสมาชิกภายในกลุ่ม และเริ่มมีความสามารถโดยการมีส่วนร่วมในกลุ่มเป็นระยะยาว ๆ ได้ แต่ในบางครั้งก็อาจจะมีการทะเลาะกันระหว่างเพื่อนๆ ซึ่งเด็กก็ต้องเรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก

พัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย (อายุ 3-6 ปี) พัฒนาการทางด้านสติปัญญา หมายถึง ความสามารถของสมองในการคิด การจำ ความมีเหตุผล ความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมมีดังนี้

1. สามารถจำสิ่งของต่าง ๆ และเรียกชื่อได้ถูกต้อง เช่น ผลไม้ สัตว์ที่รู้จัก เป็นต้น
2. สามารถจำแนกเรียงลำดับสิ่งต่างๆ ได้โดยองค์ประกอบที่ทำให้เด็กปฐมวัย มีพัฒนาการทางสติปัญญา ได้แก่ การเล่น และการใช้ภาษาของเด็ก

จุดมุ่งหมายใหญ่ของการพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กในวัยนี้ คือ ให้เด็กสามารถเข้าใจโลก และสิ่งแวดล้อม สามารถเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งต่าง ๆ พัฒนาทักษะพื้นฐานเบื้องต้น และปลูกฝัง

ทัศนคติที่ดีงาม เพื่อเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ต่อไป

จากพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ของเด็กปฐมวัยเหล่านี้ จะมีความสัมพันธ์กันทุกด้านต่อเนื่องกันอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ครู หรือผู้วิจัยที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องส่งเสริม จัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาได้อย่างเต็มที่

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

พงษ์พันธ์ (2542) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ หรือการฝึกหัด ซึ่งพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร และเป็นผลมาจากการฝึกหัดเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่มีผลมาจากการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดหรือวุฒิภาวะ (Maturation) ไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้

Good (1945 อ้างถึงใน เขียวพา, 2542) กล่าวว่า การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการตอบสนอง หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการได้รับประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว หรือการมีปฏิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงในด้านอารมณ์ ความรู้ แต่โดยทั่วไปมักจะหมายถึง การได้รับความรู้ หรือการเกิดทักษะทางกลไกการเคลื่อนไหวต่าง ๆ

สิริมา (2545) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่มนุษย์มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากเดิม เป็นพฤติกรรมค่อนข้างถาวร การเรียนรู้ของเด็กเป็นผลมาจากประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม และมีการฝึกฝนตั้งแต่วัยทารก ซึ่งมีอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์ ความต้องการ และความสนใจของเด็ก

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเรียนรู้ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้น อันก่อให้เกิดทักษะที่เพิ่มมากขึ้น และสามารถนำความรู้และทักษะนั้นมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมแก่เด็ก จะต้องคำนึงถึงพัฒนาการและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ

กิจกรรมการเรียนรู้

เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เรียนรู้จากการสัมผัสจับต้อง และได้ลงมือกระทำผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งการจัดการเรียนการสอน หรือมวลประสบการณ์ จึงอยู่ในรูปของกิจกรรมหลักที่ควรจัดให้แก่เด็กเป็นประจำทุกวัน ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2540)

1. กิจกรรมเสรี เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมการเล่นหรือมุมประสบการณ์ หรือศูนย์การเรียนรู้ ที่จัดไว้ในห้องเรียน เช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติศึกษา มุมบ้าน มุมร้านค้า เป็นต้น โดยเด็กได้เลือกเล่นอย่างเสรี ทั้งเป็นรายบุคคลและกลุ่มย่อย
2. กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่เด็กได้มีโอกาสแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการ เช่น การวาดภาพระบายสี การปั้น การฉีก ตัด ปะ การพิมพ์ ภาพ การร้อย และการประดิษฐ์ เป็นต้น
3. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะและอุปกรณ์อื่นๆ มาประกอบการเคลื่อนไหว โดยมีวัตถุประสงค์ให้เด็กเกิดจินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เรียนรู้จังหวะและควบคุม การเคลื่อนไหวของตนเองได้
4. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ หรือกิจกรรมวงกลม เป็นการจัดกิจกรรมด้วยวิธีต่างๆ เช่น สนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง เล่านิทาน เล่นบทบาทสมมติ การศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ การทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยเด็กได้มีโอกาสฟัง พูด สังเกต คิด แก้ปัญหา และใช้เหตุผล
5. กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียน เพื่อออกกำลังกาย เคลื่อนไหวอย่างอิสระเสรี โดยคำนึงถึงความสนใจของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ ยกตัวอย่างเช่น การเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นน้ำ เล่นทราย การเล่นสมมติในบ้านตุ๊กตา หรือบ้านจำลอง เป็นต้น

6. เกมการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา โดยเด็กสามารถที่จะเล่นคนเดียว หรือเล่นเป็นกลุ่ม มีกฎเกณฑ์กติกาต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผล เกิดความคิดรวบยอด เรื่องรูปร่าง รูปทรง สี ความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เช่น เกมแยกประเภท เกมจับคู่ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ เป็นต้น

จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่กล่าวมา ควรมีหลักการจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2540)

1. คำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ
2. เด็กริเริ่มกิจกรรมด้วยตนเองตามความเหมาะสม โดยมีการจัดที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
3. กิจกรรมมีความสมดุล คือ มีทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กิจกรรมเคลื่อนไหวและกิจกรรมสงบ
4. กิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัย มีการยืดหยุ่นตามความต้องการและความสนใจของเด็ก ยกตัวอย่างเช่น
 - เด็ก 3 ขวบ มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 8 นาที
 - เด็ก 4 ขวบ มีช่วงความสนใจประมาณ 12 นาที
 - เด็ก 5 ขวบ มีช่วงความสนใจประมาณ 15 นาที
5. สื่อที่ใช้ควรเป็นสื่อของจริง และเปิดโอกาสให้เด็กได้สังเกต สำรวจ ค้นคว้า แก้ปัญหาด้วยตนเอง นอกจากนี้ควรให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ และเด็กอื่น ๆ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ สามารถจัดได้หลากหลายกิจกรรม เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ สื่อที่ใช้ในกิจกรรมนั้นๆ ก็มีความสำคัญเช่นกัน เพราะสื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเนื้อหา เป็นตัวกลางนำความรู้จากครูสู่เด็ก เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงทำให้สิ่งที่เรียนนามธรรมเข้าใจยาก กลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่ายขึ้น เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน สนุกสนาน นอกจากนี้สิ่งสำคัญ ในการจัดกิจกรรม ครูควรสอดแทรกเนื้อหา เรื่องราวเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม กับเด็กด้วย

ลักษณะนิสัยทางสังคมของเด็กปฐมวัย

ธีรพร (2544) ได้กล่าวถึงลักษณะนิสัยทางสังคมของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ลักษณะนิสัยทางสังคมของเด็กวัย 3 ปี ถือเป็นผู้ที่เห็นการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางเด็กจะเห็นว่าตนเป็นคนสำคัญที่สุด มีความสุขที่จะเล่นคนเดียวแต่เริ่มสนใจผู้อื่นบ้างแม้ว่าเด็กจะเล่นกับตนเองแต่ก็ชอบที่จะไปนั่งเล่นอยู่ข้างๆ คนอื่น แต่ไม่เล่นเป็นกลุ่ม หรือเล่นร่วมกับผู้อื่น ไม่ให้ความร่วมมือไม่แข่งขัน ยังต้องการความเอาใจใส่ความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ เด็กวัยนี้ยังไม่มีเพื่อนที่ชอบเป็นพิเศษ และจะเล่นกับเด็กอื่นที่มาอยู่ใกล้ๆ เท่านั้น

2. ลักษณะนิสัยทางสังคมของเด็กปฐมวัย 4 ปี คือ เด็กวัยนี้เริ่มสนใจมากขึ้นกว่าเดิม ฉะนั้นเด็กจะเริ่มเล่นกับผู้อื่นบ้างในบางสถานการณ์ ชอบเล่นบทบาทสมมติ เล่นเลียนแบบชีวิตครอบครัว ซึ่งพบเห็นในชีวิตประจำวัน แต่โดยทั่วไปเด็กยังมีลักษณะที่แสดงถึงความก้าวร้าวทางกาย ไม่ระมัดระวัง เกร

3. ลักษณะนิสัยทางสังคมของเด็กปฐมวัย 5 ปี คือ เด็กวัยนี้มีความเป็นมิตรมากขึ้น มีความกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เริ่มเข้าสังคมเป็นกลุ่มใหญ่จาก 2 คนเป็น 5 คน เริ่มมีเพื่อนถูกใจเป็นพิเศษ ชอบเล่นละครสมมติ เล่นเลียนแบบ เล่นละครใบ้ การทะเลาะกับเพื่อนลดน้อยลง เพราะเริ่มเข้าใจ และยอมรับความสำคัญของผู้อื่น เป็นระยะที่เริ่มมีความเห็นคล้อยตามผู้อื่นและเริ่มมีความรู้สึกพอใจ ถ้าเพื่อนในกลุ่มไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม

ลักษณะนิสัยทางสังคมของเด็กปฐมวัย 6 ปี คือเด็กวัยนี้เป็นวัยที่เริ่มมีการประสานสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังจะเห็นได้จากลักษณะของการเล่นที่เปลี่ยนไปคือเล่นเป็นกลุ่มและมักจะเป็นเพศเดียวกัน เริ่มรู้จักกังวลเกี่ยวกับสังคมภายในกลุ่มของตน มีเพื่อนรักเป็นพิเศษเพียงคนเดียว ในการเล่นยังช่วยแสดงเป็นตัวเด่น เล่นรุนแรง พยายามจะเป็นที่หนึ่งในการเล่น ต้องการชนะและถ้าหากการเล่นนั้นมีกฎเกณฑ์ที่ยากเกินกว่าความสามารถของตนก็พยายามปรับกฎนั้นให้มาเป็นประโยชน์กับตน

จากความข้างต้นจะเห็นได้ว่า ลักษณะนิสัยทางสังคมของเด็กในการเข้าสู่กลุ่มจะพัฒนาขึ้นเมื่อเด็กมีอายุเพิ่มมากขึ้น กลุ่มเพื่อนจึงมีความสำคัญต่อเด็กมาก ทำให้เข้าใจผู้อื่นตลอดจนได้ฝึกฝนและเรียนรู้จริยธรรมเบื้องต้น อันจะส่งผลถึงการรู้จักเข้ากลุ่มได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคมอีกด้วย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม

จริยธรรม เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีการปลูกฝังและพัฒนาขึ้นในเด็ก เพราะจะทำให้เด็กได้ประพฤติปฏิบัติตน เข้ากับคนในสังคม เป็นที่ยอมรับ และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ความหมายของจริยธรรม

ราชบัณฑิตยสถาน (2525) ให้ความหมายว่า จริยธรรม คือ ธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติ ศีลธรรม กฎ ศีลธรรม ซึ่งประมวลได้ว่า จริยธรรม หมายถึง แนวทางในการประพฤติของแต่ละคนที่แสดง ออกมาทางความคิด คำพูด การกระทำ เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยนัยความหมายนี้ จริยธรรม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการคือ

1. ศีลธรรม เป็นการงดเว้นจากการกระทำที่เป็นโทษ
2. คุณธรรม เป็นคุณภาพจิตฝ่ายดี ซึ่งควรปฏิบัติ

สาโรช (2527) ให้ความหมายว่า จริยธรรมคือ แนวทางในการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ร่วมกันได้อย่างร่มเย็นในสังคม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2529) ให้ความหมายจริยธรรมว่าหมายถึงสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความดี และความถูกต้อง แก่สังคมในระดับต่างๆ

วิทย์ และเสฐียรพงษ์ (2530) ให้ความหมายว่า จริยธรรม หมายถึง หลักคำสอนว่าด้วยความประพฤติ เป็นหลักสำหรับให้บุคคลยึดถือในการปฏิบัติตน

โรม (2534) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ศีลธรรม ที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม การประพฤติที่ถูกต้อง การประพฤติที่เป็นธรรม

สาโรจ (2527 อ้างถึงใน กรมการศาสนา, 2534) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม คือ แนวทางในการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ร่วมกันได้อย่างร่มเย็นในสังคม จริยธรรมมีโครงสร้างสำคัญอย่างน้อย 2 ข้อ คือ ศีลธรรม ได้แก่ สิ่งพึงเว้น สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ และคุณธรรม ได้แก่ สิ่งที่เราควรปฏิบัติ

ซึ่งทั้งสองข้อรวมเรียกว่า จริยธรรม

บุญมี (2541) ให้ความหมายไว้ว่า “จริยธรรม หมายถึง ธรรมชาติหรือหลักธรรมที่บุคคลควรประพฤติ จัดว่าเป็นคุณธรรมที่แสดงออกทางร่างกายในลักษณะที่พึงงามถูกต้อง อันเป็นที่ประสงค์ของสังคม”

ไพฑูรย์ (2542) กล่าวว่า จริยธรรม แยกออกเป็น จริยะ + ธรรม คำว่า จริยะ หมายถึง ความประพฤติ หรือกิจที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่า ธรรม มีความหมายหลายอย่าง เช่น คุณความดี หลักคำสอนของศาสนา หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสอง มารวมกันเป็น “จริยธรรม” จึงได้ ความหมายตามตัวอักษรว่า “หลักแห่งความประพฤติ” หรือแนวทางของการประพฤติ

ไสว (2542) กล่าวว่าจริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ หรือหลักธรรมคำสอนอันเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของมวลมนุษย์

ประภาศรี (2543) ให้ความหมาย จริยธรรมว่า หมายถึง หลักความประพฤติที่อบรมกิริยา และปลูกฝังลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของคุณธรรม หรือศีลธรรม คุณค่าทางจริยธรรม ซึ่งให้เห็นความเจริญงอกงามในการดำรงชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผนตามวัฒนธรรมของบุคคล ที่มีลักษณะทางจิตใจที่ดีงาม อยู่ในสภาพแวดล้อม ที่โน้มนำบุคคล มุ่งกระทำความดี ละเว้นความชั่ว มีแนวทางความประพฤติอยู่ในเรื่องของความดี ความถูกต้อง ความควร ในการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างสงบเรียบร้อย และเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น มีคุณธรรม และเมโนธรรม ที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีโดยมีสำนึกที่ใช้สิทธิและหน้าที่ของตนตามค่านิยมที่พึงประสงค์

สุรศักดิ์ (2544) ได้ให้ความหมายจริยธรรมไว้ว่า เป็นหลักการครองชีวิตที่พึงงามถูกต้อง หรือหลักการดำเนินชีวิตที่มนุษย์ทั้งหลาย ประพฤติปฏิบัติโดยสอดคล้องกับหลักสัจธรรม

Kohlberg (1976) ได้กล่าวถึงจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมเป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์ และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคม ซึ่งบุคคลพัฒนาขึ้นจนกระทั่งมีพฤติกรรมเป็นของตนเอง โดยสังคมจะเป็นตัวตัดสินผลของการกระทำนั้นว่าเป็นการกระทำที่ถูกหรือผิด

จากความหมายของจริยธรรมที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง ตามหลักธรรมคำสั่งสอนของกฎศีลธรรม หรือกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับและยึดเป็น

แนวปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

องค์ประกอบของจริยธรรม

องค์ประกอบทางจริยธรรมนั้น Brown (1965 อ้างถึงใน สุภาพร, 2531) ได้ให้ทัศนะไว้ สอดคล้องกับโครงการวิจัยทางด้านการศึกษจริยธรรมไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ, 2523) ซึ่งได้จำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมไว้ 3 มิติ ดังนี้

1. มิติของความรู้ (Knowledge) คือความเข้าใจเหตุผลของความถูกต้องดีงาม ความสามารถในการตัดสินใจ แยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยการคิดโดยใช้ความรู้ ความเข้าใจทางจริยธรรมในการประเมินตัดสินว่า พฤติกรรมใดดี ถูกและควร พฤติกรรมใดไม่ดี ไม่ถูก หรือไม่ควร เป็นต้น

2. มิติของความรู้สึก (Feeling) เป็นส่วนประกอบของอารมณ์ความรู้สึก ได้แก่ ความพึงพอใจ ความเลื่อมใส ศรัทธา ความนิยมยินดีที่จะรับและนำจริยธรรมนั้นๆ มาเป็นแนวปฏิบัติ

3. มิติด้านความประพฤติ (Conduct) เป็นส่วนของการแสดงพฤติกรรมต่อตนเอง ต่อผู้อื่น หรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถแสดงออกให้เห็นว่า ถูกหรือไม่ถูกควรหรือไม่ควรเพียงใด

ดวงเดือน (2524) ได้แบ่งองค์ประกอบทางจริยธรรมของมนุษย์ออกเป็น 4 ประการ คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมของตนนั้นถือว่าการกระทำ ชนิดใด ดีควรกระทำ และการกระทำชนิดใดไม่ดีควรเว้น ลักษณะพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากนักน้อยเพียงใด ความรู้เชิงจริยธรรม หรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนี้ ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย

2. ทัศนคติจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นๆ เพียงใด ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติอาจมีทัศนคติต่างๆ ไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลมีความกว้างขวางกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะทัศนคตินั้นรวมถึงความรู้ และความรู้สึกในเรื่องนั้นได้เปลี่ยนไปแล้ว

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวมานี้ จะแสดงให้เห็นเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆ ของบุคคล การศึกษา เหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบว่าบุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับแตกต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้ นักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม คือ Piaget และ Kohlberg ได้ใช้การอ้างเหตุผล เชิงจริยธรรมเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการด้านจริยธรรมของบุคคลนั้นด้วย คือพัฒนาการด้านสติปัญญาและอารมณ์จะมีความ สัมพันธ์กับพัฒนาการ ด้านอื่นๆ ของบุคคลด้วย

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นการแสดงที่ฝ่าฝืน กฎเกณฑ์ หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุน มีหลายประเภท เช่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น นอกจากนี้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอีกพวกหนึ่งคือ พฤติกรรมในสถานที่เข้ายวนใจ หรือในสภาพที่ยั่วให้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์ เช่น การ โกงสิ่งของเงินทอง หรือคะแนนและการกล่าวเท็จ เป็นต้น ซึ่งอาจรวมเรียกว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งผู้มีจริยธรรมสูงย่อมงดเว้นการกระทำพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความผาสุก และความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่นๆ ของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆ ของบุคคลเท่านั้น

ไพทอร์ย (2542) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของจริยธรรมมี 4 องค์ประกอบโดยสรุปดังนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ที่มีส่วนกำหนดโครงสร้างของจริยธรรมในการยึดถือแห่งความดีว่าเป็นอย่างไร เช่น เชื่อว่ามนุษย์เต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว ระบบสังคมก็จะเป็นไปในลักษณะห้ามการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน

2. ความเชื่อเกี่ยวกับอุดมคติหรือความดีสูงสุด ซึ่งจะให้ความสมเหตุสมผลแก่ระบบจริยธรรม เช่น การทำจิตใจให้แจ่มใส ทำให้ผ่องแผ้ว หรือความเป็นพระพุทธรเจ้าเป็นอุดมคติของบุคคลในสังคม

3. ระเบียบปฏิบัติหรือแนวทางแห่งการดำเนินชีวิต ซึ่งจะชี้แนะว่าควรทำอย่างไรที่จะทำให้ชีวิตสู่จุดมุ่งหมายสูงสุด คือ ทางชี้แนะว่าการใดควรหรือไม่ควรกระทำเพื่อเป็นทางไปสู่ความดี

4. เหตุจูงใจให้คนปฏิบัติและเลิกการปฏิบัติมิชอบ ทำให้คนดำเนินตามหลักจริยธรรม หรือ กฎศีลธรรม มี 3 ประการ คือ ประการแรก ผลประโยชน์ส่วนตน อันเป็นเหตุจูงใจทำความดีมีจริยธรรม เช่น การไม่ยอมถูกลงโทษ หรือถูกดำเนินจากบุคคลหรือสังคม หรือหวังผลตอบแทนที่ดีสู่ตน เช่น หวังขึ้นสวรรค์ในภายภาคหน้า ประการที่สองการปฏิบัติตนจนเป็นกิจนิสัย หรือความศรัทธาตามระเบียบปฏิบัติในหลักธรรมที่นับถือ เช่น พฤติกรรมที่ถูกฝึกปฏิบัติที่ดีมาตั้งแต่เด็ก และประการสุดท้ายความเป็นผู้มีน้ำใจต่อผู้อื่น หรือเป็นคนดีมีศีลธรรมประจำใจ

ประภาศรี (2543) ได้กล่าวว่า จริยธรรม เป็นเครื่องกำหนดหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิตเป็นแนวทางให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อย มีองค์ประกอบ 3 ประการ ดังต่อไปนี้ ประการแรกระเบียบวินัย (Discipline) ความประพฤติที่เป็นไปตามข้อตกลงของสังคม ได้แก่ กฎหมาย จารีต ประเพณี ประการต่อมา สังคม (Society) การรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผน ก่อให้เกิดขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม มีวัฒนธรรมอันเป็นความมีระเบียบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนและประการสุดท้าย อิสระเสรี (Autonomy) มีอิสระภาพที่จะปกครองตนเองได้ มีเสรีภาพส่วนบุคคล มีสำนึกและมโนธรรมที่แท้จริง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า องค์ประกอบของจริยธรรม ประกอบด้วยความรู้สึกรู้ทางปัญญา มีการประเมินความถูกต้องว่าดีหรือไม่ดี ควรหรือไม่ควร การกระทำที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ การตัดสินใจในการกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งและพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาตามที่สังคมนิยมชมชอบ

ความสำคัญของจริยธรรม

สภาพปัจจุบันค่านิยมบางอย่างเปลี่ยนไป สังคมยกย่องคนมีเงิน เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจสาเหตุเนื่องมาจากคนส่วนใหญ่ขาดคุณธรรมจริยธรรม ด้วยเหตุดังกล่าวสังคมไทยจึงเกิดปัญหามากมาย ทำให้มนุษย์ต้องตระหนักในความสำคัญของจริยธรรมมากขึ้น เช่น

พระราชมุณี (2527) กล่าวว่า พื้นฐานของการศึกษาได้แก่ จริยธรรม เพราะจริยธรรมเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างยิ่งของคน คนที่มีสภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ได้ในสังคมก็ด้วยพลัง แห่งจริยธรรม คนที่ไม่มีจริยธรรมหรือมีจริยธรรมน้อยจะเป็นคนที่ไม่มีความสุขความสำเร็จในชีวิต

สุมน และทิสนา (2527) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาลักษณะนิสัยทางจริยธรรม ไว้ว่า จริยธรรมของประชากรเป็นสิ่งแรกที่ทุกประเทศจะต้องคำนึงถึง เนื่องจากประชากรของประเทศใดมีจริยธรรมสูง ประเทศนั้นก็จะสงบสุข และมีความเจริญรุ่งเรือง ในทางตรงกันข้ามหากประเทศใดมีประชากรที่มีจริยธรรมต่ำ ประเทศนั้นๆ ก็จะมีแต่ความวุ่นวายและยากที่จะเจริญรุ่งเรืองได้ ด้วยเหตุนี้จริยธรรมของประชากรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อประเทศ

เจริญ (2531) กล่าวว่า เมื่อสังคมไทยมีการพัฒนามากขึ้น และมีลักษณะเป็นสังคมเมืองมากขึ้น จะทำให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น เช่น เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว

ชาญชัย (2535) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมมนุษย์ เพราะจะช่วยสร้างสันติสุขให้แก่สังคม ลดการขัดแย้ง การเอารัดเอาเปรียบ และการทำลายล้างซึ่งกันและกัน ยิ่งสังคมพัฒนาไปสู่ความเป็นเมือง และสังคมอุตสาหกรรมมากขึ้นเท่าใด จริยธรรมก็ยิ่งมีความจำเป็นต่อสังคมมนุษย์มากขึ้นเท่านั้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า จริยธรรม คือ การประพฤติอันพึงปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง ความสงบสุขขึ้นในสังคม การที่จะปฏิบัติให้เป็นเช่นนั้นได้ ผู้ปฏิบัติต้องรู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ต้องประกอบกันทั้งความรู้สึทางจิตใจ และการปฏิบัติทางกายควบคู่กันไป

การปลูกฝังจริยธรรม

การเสริมสร้างจริยธรรม เป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องกระทำโดยบุคคล กลุ่มคนและสถาบันต่างๆ ในสังคม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปลูกฝังจริยธรรมได้แก่ บุคคลในครอบครัว ในโรงเรียน ในชุมชน และบุคคลในสังคม ซึ่งธีระพร (2530ก) กล่าวว่า วิธีการปลูกฝังจริยธรรมมี 4 รูปแบบ คือ

1. การปลูกฝังจริยธรรมด้วยวิธีการกระจ่างค่านิยม

การปลูกฝังจริยธรรมด้วยวิธีการกระจ่างค่านิยม (Value Clarification หรือ VC) เป็นวิธีการสอนจริยธรรมที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในประเทศสหรัฐอเมริกา นักทฤษฎีผู้ที่เสนอ

กระบวนการนี้ คือ Raths, Hermin and Simon (1966 อ้างถึงใน ชีระพร, 2530ค) ซึ่งถือว่าค่านิยมคือหลักการประพฤติปฏิบัติตนต่อสิ่งต่างๆ ที่บุคคลถือว่าดีงามถูกต้องควรแก่การยึดถือ วิธีการนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเองว่าหลักการประพฤติปฏิบัติของตนเองต่อสิ่งต่างๆ เป็นอย่างไร และหลักการที่ดีที่ถูกต้องตามทัศนะของตนเป็นอย่างไร

กระบวนการ VC เป็นกระบวนการทำให้เกิดความกระตือรือร้นในค่านิยมของตนเอง ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปของความเชื่อ ทัศนคติ พฤติกรรม และความรู้สึกของแต่ละบุคคล โดย ความเชื่อ ทัศนคติ พฤติกรรม และความรู้สึกของบุคคลนั้นมีการแสดงออกมามากมาย พฤติกรรมที่แสดงออกมามีบางส่วนที่แสดงออกมาในรูปของค่านิยม นักทฤษฎีจึงเสนอหลักเกณฑ์ 7 ประการ ที่สามารถตัดสินได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาคือค่านิยมของบุคคลนั้น

- 1.1 การเลือกทำอย่างอิสระ ไม่มีการบังคับ
- 1.2 เป็นการเลือกมาจากหลายๆ ทาง
- 1.3 การเลือกที่เกิดจากการพิจารณาผลของทางเลือกแต่ละทางแล้ว
- 1.4 มีความรู้สึกยินดีและพอใจที่ได้เลือกทำในสิ่งนั้น
- 1.5 ยืนยันการตัดสินใจของตนอย่างเปิดเผย
- 1.6 กระทำตามที่ตนเองตัดสินใจเลือก
- 1.7 กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก

วิธีการปลูกฝังพฤติกรรมนี้ คือการชี้นำ หรือจัดการชี้นำเพื่อให้นักเรียนเกิดการคิดขึ้นมาเองว่า ความเชื่อ ทัศนคติ พฤติกรรม และความรู้สึก ของตนที่มีต่อสิ่งหนึ่งๆ นั้น เป็นไปตามเกณฑ์ทั้ง 7 ประการ ของกระบวนการค่านิยมหรือไม่ และนอกจากการใช้คำถามเพื่อความกระตือรือร้นแล้ว นักทฤษฎี VC ได้เสนอกิจกรรมที่สามารถใช้ในชั้นเรียน โดยแต่ละกิจกรรมจะกระตุ้นให้ผู้เรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นของตนเอง เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ออกมา เช่น ทรัพย์สินเงินทอง การคบเพื่อน ความรัก และเพศ ศาสนา และจริยธรรม การใช้เวลาว่าง องค์การการเมืองและสังคม การทำงานครอบครัวและลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคล

2. การปลูกฝังจริยธรรมด้วยเหตุผล

การปลูกฝังจริยธรรมด้วยเหตุผล (Moral Reasoning หรือ MR) ผู้ที่เสนอทฤษฎีนี้ คือ Kohlberg (1976 อ้างถึงใน ชีระพร, 2530ข) ซึ่งได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า กฎเกณฑ์ในการตัดสินใจความถูกต้องของการกระทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์นี้ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางปัญญาซึ่ง

ผูกพันกับอายุของแต่ละบุคคล แนวความคิดพื้นฐานคือกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความถูกต้องของการกระทำ จะพัฒนาเป็นขั้นๆ จากขั้นที่ต่ำกว่าไปสู่ขั้นที่สูงกว่าทีละขั้น ไม่มีการย้อนขึ้น ข้ามขั้น และไม่เว้นขั้น โดยแบ่งระดับพัฒนาการออกเป็น 3 ระดับ และภายในแต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น รวมเป็น 6 ขั้น ซึ่งแนวคิดนี้มีอิทธิพลอย่างมากในการปลูกฝังจริยธรรมแก่เยาวชนไทย

ระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์ (Preconventional Morality)

ขั้นที่ 1 จริยธรรมภายนอก (Obedience and Punishment Orientation) อายุ 2-7 ปี ใช้การลงโทษเป็นเหตุผลในการตัดสิน

ขั้นที่ 2 ขั้นปัจเจกชนนิยม (Individualism and Exchange) อายุ 8-10 ปี ใช้การตอบสนองความต้องการของคนเป็นเหตุผลในการตัดสิน

ระดับที่ 2 ระดับตามเกณฑ์ (Conventional Morality)

ขั้นที่ 3 ความคาดหวัง ความสัมพันธ์ และการยอมรับกฎเกณฑ์ (Good Interpersonal Relationships) อายุ 1-13 ปี ใช้การเป็นที่ยอมรับของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสิน

ขั้นที่ 4 ระบบสังคมและมโนธรรม (Maintaining the Social Order) อายุ 14-16 ปี ใช้ระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ทางสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสิน

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์และยึดถือหลักการ (Postconventional Morality)

ขั้นที่ 5 สัญญาสังคมและสิทธิส่วนบุคคล (Social Contract and Individual Rights) อายุ 17 ปีขึ้นไป ใช้สัญญาสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสิน

ขั้นที่ 6 หลักจริยธรรมสากล (Universal Principles) ใช้หลักการจริยธรรมสากลเป็นเหตุผลในการตัดสิน

การปลูกฝังจริยธรรมตามทฤษฎีของ MR คือ การพัฒนาให้ผู้เรียนมีกฎเกณฑ์การตัดสินความถูกต้องด้วยเหตุผลในระดับสูง หรืออาจอยู่ในรูปของการสอน การแสดงตัวอย่างให้ดู แต่การพัฒนานั้นจะพัฒนาขึ้นได้ด้วยคามนึกคิดของแต่ละบุคคลตามลำดับขั้น และตามระดับการพัฒนาทางปัญญา ซึ่งมีผลกับอายุ ดังนั้นหากยังไม่ถึงวัย จริยธรรมบางอย่างจะยังไม่เกิด

กิจกรรมที่เป็นการพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีของ MR คือการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในชั้นเรียน โดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลองแสดงบทบาทของผู้อื่น เพื่อให้มีโอกาสได้ลองมีประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากเดิม และเมื่อเกิดความขัดแย้งจะมีการชี้หน้าที่เหมาะสม ซึ่งจะ

ช่วยให้บุคคลพัฒนาเหตุผลทางจริยธรรมให้สูงขึ้นได้

3. การปลูกฝังจริยธรรม ด้วยวิธีการปรับพฤติกรรม

การปลูกฝังจริยธรรม ด้วยวิธีการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification หรือ BM) ทฤษฎีนี้เสนอโดย Skinner (1953 อ้างถึงใน ชีระพร, 2530) เป็นการประยุกต์หลักการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล วิธีนี้มีความเชื่อพื้นฐานคือการสร้างและรักษาพฤติกรรมที่พึงปรารถนา

แนวความคิดพื้นฐาน และวิธีการของ BM ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า พฤติกรรมของคนเราควบคุมโดยเงื่อนไข การเสริมแรงในทางบวก บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นอีก และเงื่อนไขการเสริมแรงในทางลบ พฤติกรรมนั้นจะค่อยๆ หายไป วิธีปลูกฝังจริยธรรมแนวคิดนี้ หากต้องการปลูกฝังพฤติกรรมใด ก็ต้องจัดเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นได้รับแรงเสริม และหากต้องการลดพฤติกรรมใด ก็ต้องจัดเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นไม่ได้ รับแรงเสริม หรืออาจได้รับการลงโทษด้วยก็ได้ แต่นักทฤษฎี BM เสนอว่าควรใช้เงื่อนไขการเสริมแรงมากกว่าเงื่อนไขการลงโทษ เพราะการลงโทษอาจทำให้เกิดผลเสีย เช่น การลักลอบ การหลีกเลี่ยง ตลอดจนการต่อต้าน เป็นต้น

ขั้นตอนของ BM ในการปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงปรารถนา หรือลดพฤติกรรมไม่พึงปรารถนา อาจทำได้ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา
- 2) กำหนดผลแรงเสริมที่ครู หรือผู้ปลูกฝังจริยธรรม สามารถทำให้เกิดกับผู้กระทำได้ ควรเน้นที่ผลกรรมทางบวกให้มากที่สุด
- 3) นำพฤติกรรมในข้อ 1 และผลแรงเสริมในข้อ 2 มาสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เรียกว่า เงื่อนไข การเสริมแรงให้พฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้รับแรงเสริม และให้พฤติกรรมไม่พึงปรารถนาไม่ได้รับแรงเสริม

4) ให้และระงับการให้แรงเสริมตามเงื่อนไขในข้อ 3 แล้วติดตามสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

4. วิธีการเรียนรู้ทางสังคม

การปลูกฝังจริยธรรมด้วยวิธีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning หรือ SL) ทฤษฎีนี้เสนอโดย Bandura (1986) ถือว่าจริยธรรมเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง หรือเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น และอาจเกิดจากการฟังคำบอกเล่าหรือการอ่านบันทึกของผู้อื่น ซึ่งการเรียนรู้ประเภทหลังนี้ ช่วยให้มีความรู้ได้อย่างรวดเร็ว รู้ถึงพฤติกรรมและผลของพฤติกรรม

หลักในการปลูกฝังจริยธรรมตามทฤษฎีของ SL คือ การจัดประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งได้แก่ตัวอย่างและคำบอกเล่าว่าพฤติกรรมใดนำไปสู่พฤติกรรมใด การจัดเงื่อนไขสิ่งแวดล้อมทางสังคม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางจริยธรรมนี้ต้องจัดให้มีความสอดคล้องทั้งประสบการณ์ตรง ตัวอย่างและคำบอกเล่า และถ้าหากคำบอกเล่านี้มีลักษณะเป็นการชี้แนะให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ต่างๆ จากประสบการณ์ตรงและจากประสบการณ์ที่ประสบด้วยแล้วการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การปลูกฝังจริยธรรมตามทฤษฎี SL ทำได้ดังนี้

1. จัดเงื่อนไขการเสริมแรง และเงื่อนไขการลงโทษ
2. จัดอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากความเห็นของบุคคลต่างๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลของพฤติกรรม
3. จัดให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่างการปฏิบัติจริง ที่สอดคล้องกัน
4. สร้างเงื่อนไขให้มีการนิยามยกย่องผู้กระทำความพฤติกรรมที่ดี และมีการลงโทษผู้ที่มีพฤติกรรมไม่ดี เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และจากตัวอย่างการได้รับแรงเสริมและการถูกลงโทษ

จากวิธีการปลูกฝังจริยธรรมทั้ง 4 แบบนี้ จะเห็นว่ามีความแตกต่างกันเนื่องจากนักทฤษฎีมีความคิดเห็นพื้นฐานที่ต่างกัน แต่สามารถนำวิธีต่างๆ นี้มาผสมผสานกันเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนกระทำสิ่งที่ถูกต้องในชีวิตประจำวัน

ทิสนา และคณะ(2535) ได้กล่าวถึงจริยธรรมขั้นพื้นฐานที่ควรปลูกฝังให้เด็กไทยทุกคนคือ

1. การรักความจริง ไม่พูดปด ไม่ฉ้อฉล การรักษาความสัตย์สุจริต มีความกล้าที่จะยอมรับความจริง มีความละเอียดใจที่จะปิดความรับผิดชอบไปสู่ผู้อื่น
2. การไม่เบียดเบียนกัน ได้แก่ การเคารพในสิทธิและความชอบธรรมของผู้อื่น โดยมีความรัก ความเมตตา และรู้จักให้อภัยเป็นรากฐาน
3. ความละเอียด ได้แก่ มีความละเอียดใจ และรู้จักควบคุมตนเองต่อการกระทำผิดหรือความชั่วได้
4. รู้จักความพอดี ได้แก่ การมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่ายไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย และไม่โลกไม่หลง
5. ความมีน้ำใจ ได้แก่ การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์โดยไม่หวังผลตอบแทน

ราศี (2540) ได้กล่าวถึงจริยธรรมที่ปรากฏในแนวการจัดประสบการณ์อนุบาล พอสรุปได้ดังนี้

1. ความอดทน
2. การรู้จักรอคอย
3. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
4. ความเพียร
5. ความรับผิดชอบ
6. ความซื่อสัตย์ การไม่หยิบของผู้อื่นมาเป็นของตน
7. ความเกรงใจผู้อื่น

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่าการปลูกฝังจริยธรรมนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญ ที่คนทุกคนในสังคมพึงมี ถ้าคนในสังคมล้วนมีจริยธรรมสามารถควบคุมตนเองมิให้กระทำผิด จะส่งผลให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมสืบไป

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2540 อ้างถึงใน ชีรพร, 2544) ได้สรุปทฤษฎีทางจริยธรรมไว้ 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมตามแนวสังคมวิทยา

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า สังคมมีส่วนในการกล่อมเกลามนุษย์ (Socialization) ตามภาวะของสภาพแวดล้อมเป็นกระบวนการหรือวิถีทางที่บุคคลเรียนรู้ ด้านความรู้ ค่านิยม บทบาท หน้าที่ที่เหมาะสมกับคน สังคมจะโน้มนำให้เกิดการปฏิบัติตามวิถีของกลุ่มตามความสมัครใจ โดยผ่านทางบิดามารดา ครู เพื่อน และสื่อมวลชน โดยใช้หลักการอบรมเลี้ยงดู ตัวแบบและการเลียนแบบได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

2. ทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมที่เป็นการเรียนรู้ของบุคคล

การเรียนรู้ของบุคคลสามารถใช้หลักการเชื่อมโยง การเลียนแบบพฤติกรรมและการหยั่งรู้ทางสังคม เกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจและยอมรับค่านิยม คุณธรรม กฎเกณฑ์ต่างๆ จนเกิดอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตาม ซึ่งนำไปสู่การกระทำ ได้แก่ ทฤษฎีการหยั่งลึกทางสังคม

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม โดยเน้นลักษณะที่ส่งเสริมจริยธรรม

ส่งเสริมด้านสติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคม การตัดสินใจ โดยใช้หลักการด้วยวิธีต่างๆ ตามความเหมาะสม ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม Kohlberg ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ทฤษฎีอิทธิพลทางสังคม มีลักษณะและพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลเป็นลักษณะทางจริยธรรม โดยมีหลักการพัฒนาจริยธรรมเป็นการอบรมเลี้ยงดูอิทธิพลของเพื่อน สื่อมวลชน ตัวแบบ และการเลียนแบบ

3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ของบุคคล มีลักษณะทางจริยธรรม ซึ่งเป็นการมีความรู้ในค่านิยม คุณธรรมการเกิดอารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยใช้หลักการเสริมแรง หลักการ เชื่อมโยง การเลียนแบบพฤติกรรมและหลักการหยั่งเห็น

3.3 ทฤษฎีที่เน้นความสำคัญของลักษณะที่ส่งเสริมจริยธรรมมีลักษณะทางจริยธรรม ในการตัดสินใจ โดยใช้หลักการที่เหมาะสม (เหตุผลเชิงจริยธรรม) ซึ่งมีหลักการพัฒนาจริยธรรมด้วย หลักการให้เกิดความขัดแย้งในความคิด (เหตุผลขั้นสูง)

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสำหรับคนไทย

เป็นทฤษฎีใหม่ที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ ดวงเดือน (2538) ได้เสนอว่า ถ้าเปรียบพฤติกรรมต่างๆ ของคนดี คนเก่งเหมือนผลไม้บนต้นไม้ใหญ่ หวานอร่อย ลำต้น ราก จะต้องสมบูรณ์ ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการ จึงเปรียบเสมือนต้นไม้ จริยธรรม ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรม ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการ คือ

1. ทศนคติ คุณธรรม ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนดี คนเก่ง
2. เหตุผลเชิงจริยธรรมหรือการเห็นแก่ผู้อื่น ส่วนรวม และหลักสากล มากกว่าเห็นแก่ตัว
3. ลักษณะมุ่งอนาคต สามารถคาดการณ์ไกล และสามารถควบคุมให้ออกได้ รอได้อย่างเหมาะสม
4. ความเชื่ออำนาจของตนว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วจะต้องได้รับโทษ
5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความมุ่งมั่นบากบั่น พินฝ่าอุปสรรคจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

พฤติกรรมของคนดี คนเก่ง จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ บุคคลมีลักษณะพื้นฐานทางจิต ซึ่งเปรียบเสมือนรากสำคัญของต้นไม้ ที่ซ่อนไขหาอาหาร มาเลี้ยงต้นไม้ได้อย่างเต็มที่หรือขาดแคลนลักษณะพื้นฐานทางวิชา มี 3 ประการ คือ

1. สติปัญญา คือ ความเฉลียวฉลาด เหมาะสมกับอายุเมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็มีความสามารถทางการคิดที่เป็นนามธรรมขั้นสูงได้
2. ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การเข้าใจมนุษย์และสังคม รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
3. มีสุขภาพจิตใจดี ซึ่งหมายถึง การมีความวิตกกังวลน้อย หรือในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์

ลักษณะพื้นฐานทางจิต ทั้ง 3 ประการนี้เป็นสาเหตุสำคัญของการพัฒนาลักษณะทางจิตใจ 5 ประการ ที่ล่าช้า และพฤติกรรมของคนดีซึ่งเป็นผลไม่บนต้นในทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนั้นมีลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่จะต้องเสริมตั้งแต่วัยเด็ก 2 ขวบขึ้นไป ควรพัฒนาการฝึกให้กระทำพฤติกรรมที่ดีงามจนติดเป็นนิสัย

พัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัย

ธีรพร (2544) ได้กล่าวว่า พัฒนาการทางจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นพัฒนาการทางสังคมขั้นพื้นฐานในการที่เด็กปฐมวัยสามารถแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแผนที่สังคมยอมรับเพื่อการเข้าสังคมได้ ทั้งนี้ นักจิตวิทยาหลายท่านเช่น Piaget และ Bruner พร้อมทั้ง Montessori มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากการที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสื่อวัสดุต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมรอบตัว การที่เด็กจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาความสามารถด้านสังคมได้นั้น นอกจากจะเกี่ยวข้องกับขั้นพัฒนาการตามวัยของเด็กเองแล้ว ยังขึ้นอยู่กับการจัดโปรแกรมและสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กได้มีการกระทำเพื่อเกิดประสบการณ์ตรงโดยเฉพาะประสบการณ์ทางด้านสังคมในการส่งเสริมลักษณะนิสัยทางจริยธรรมที่ดีให้เกิดขึ้นกับวัยเด็ก

ลักษณะขบวนการพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัยจะเริ่มพัฒนาความสามารถในการเข้าสังคมในวัย 3-6 ปี ซึ่งเด็กจะเริ่มปฏิสัมพันธ์กับสังคมภายนอกครอบครัว เด็กวัยนี้เริ่มที่จะช่วยตนเองและเรียนรู้ การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้จริยธรรม

ธีรพร (2544) กล่าวถึง พัฒนาการทางจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยว่า นักจิตวิทยาเชื่อว่าการที่บุคคลจะมีจริยธรรมที่แท้จริงได้นั้น ต้องผ่านพัฒนาการทางจริยธรรม 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 พัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรม (Moral Behavior)

ระยะที่ 2 พัฒนามโนทัศน์ทางจริยธรรม (Moral Concept)

การที่บุคคลมีความรู้ทางจริยธรรมดีไม่ได้เป็นเครื่องประกันว่าจะมีความประพฤติดีเสมอไป เพราะปัจจัยหลายประการที่จูงใจให้บุคคลประพฤติดีมิใช่ความรู้เพียงอย่างเดียว ปัจจัยต่างๆ นั้นได้แก่ ความกดดันทางสังคม มโนทัศน์แห่งตน (Self Concept) การปฏิบัติของสมาชิกภายในครอบครัว และเพื่อนต่อบุคคลนั้น ความปรารถนาของบุคคลขณะนั้น เป็นต้น

ในระยะพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรม เด็กมีวิธีการเรียนรู้ 3 วิธี คือ

1. การเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก เด็กจะลองแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อดูผลพฤติกรรมตรงกับมาตรฐานของสังคมและได้รับการยอมรับหรือไม่ ถ้าไม่ตรงก็ลองอย่างอื่นต่อไปจนกว่าจะได้ผลตามที่คิดไว้ วิธีนี้เสียเวลาและพลังงานมากแต่ไม่มีใครได้ผลดีนัก
2. การเรียนรู้จากการสอนของผู้ใหญ่โดยตรง เด็กจะประพฤติตามระเบียบของบิดามารดา ครู อาจารย์หรือผู้ปกครอง หากอยู่ในสถานการณ์อื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน เด็กจะประพฤติอย่างเดียวกันเรื่อยๆ ไป
3. การเรียนรู้จากการเทียบเคียง เด็กจะประพฤติด้านแบบบุคคลที่ตนนิยมชมชอบและถือเป็นแบบอย่าง การเรียนรู้วิธีนี้เป็นการเรียนรู้ที่สำคัญของเด็กโตที่ไม่ใคร่ยอมทำตามระเบียบของครอบครัว การมีแบบอย่างจากบุคคลอื่นในสังคมทำให้เด็กมีหลักยึดเหนี่ยวและไม่กลายเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมในโอกาสต่อไป

ส่วนพัฒนามโนทัศน์ทางจริยธรรม ยังไม่เกิดในเด็กเล็กๆ เพราะเป็นนามธรรมเกินไปต้องรอให้เด็กมีวิสัยความสามารถ (Capacity) ทางสมองมากพอสมควรจึงจะเริ่มฝึกได้ เด็กโตสามารถมองเห็นภาพรวมของคำสั่งสอนจากผู้ใหญ่ว่าสิ่งใดถูกผิด และสามารถถ่ายโอนคำสั่งสอนเกี่ยวกับพฤติกรรม ในสถานการณ์หนึ่งไปยังสถานการณ์หนึ่งที่คล้ายคลึงกันได้ มโนทัศน์ทางจริยธรรมที่เป็นภาพรวมและสะท้อนให้เห็นค่านิยมของสังคมนี้ เรียกว่าค่านิยมทางจริยธรรม ค่านิยมทางจริยธรรมของเด็กไม่คงที่และแปรเปลี่ยนไปตามสังคมที่กว้างขึ้นตามวัยของเด็กที่สูงขึ้น เมื่อเด็กได้พบปะสังสรรค์คุ้นเคยกับ

ผู้คนที่มีความนิยมแตกต่างกันไปจากที่เคยเรียนรู้ เด็กมักจะเปลี่ยนตาม แต่พอเด็กเข้าสู่วัยรุ่นค่านิยมทางจริยธรรมก็ค่อนข้างลงตัว ถ้าจะเปลี่ยนก็มักจะเปลี่ยนไปตามหลักจริยธรรมที่เคยยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา หรือตามหลักจริยธรรมของกลุ่ม ผู้ใหญ่ในสังคมที่เด็กเคารพนับถือ

ดังนั้นบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัย คือ การที่ผู้ใหญ่ควรเลือกกลุ่มเพื่อน หรือสังคมโรงเรียนที่ดีให้กับเด็ก การที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่ดี ส่งผลต่อพัฒนาการทางสังคมของเด็กด้วย

พัฒนาการทางจริยธรรมด้านระเบียบวินัย

จากการศึกษาพบว่า ได้มีผู้ให้ความหมายของระเบียบวินัยไว้ดังนี้ คือ

ณรงค์ศักดิ์ (2529) ได้ให้ความหมายของคำว่าระเบียบวินัยไว้ว่า ระเบียบ คือ ข้อกำหนด กฎเกณฑ์ กติกาของสังคมได้บัญญัติขึ้นไว้ เพื่อเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ส่วนวินัยคือความประพฤติที่สังคมต้องการ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2529) ได้ให้ความหมายของความมีระเบียบวินัยว่า หมายถึง การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามข้อความ ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผนและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามเพื่อความสงบสุขในชีวิตของตนและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

ธีรพร (2544) ได้ให้ความหมายของระเบียบวินัยไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลสามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้ จากการมองเห็นคุณค่าในการปฏิบัติด้วยตนเองมิได้เกิดจากข้อบังคับภายนอกแม้จะมีอุปสรรคในการปฏิบัติก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น

Vincent (1961) ได้ให้ความหมายของระเบียบวินัยว่า หมายถึงการที่บุคคลไม่กระทำการใดๆ อันเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากต่อตนเองในอนาคต หรือการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวและสิทธิของบุคคลอื่น รวมทั้งการที่บุคคลกระทำการสิ่งที่ไม่อยากทำแต่การกระทำนั้นช่วยให้ความต้องการและสิทธิของบุคคลอื่นได้รับการตอบสนอง หรือกระทำการสิ่งอันเป็นผลให้ผู้นั้นประสบผล สำเร็จในอนาคต

Arthur (1985) ได้ให้ความหมายของระเบียบวินัยว่า หมายถึงความเคยชินจากการปฏิบัติในการควบคุมตนเองท่ามกลางแรงกระตุ้นต่างๆ ให้เป็นไปตามที่หวังไว้ ทั้งนี้รวมถึงการรู้จักลงโทษตนเองเมื่อกระทำผิดด้วย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง แบบแผน กฎเกณฑ์ ที่กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติหรือดำเนินการแก่คนในสังคม เพื่อความสงบสุขของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

ความสำคัญของความมีระเบียบวินัย

ความมีระเบียบวินัยมีความสำคัญต่อบุคคลที่ต้องอยู่ร่วมกันในสังคม บุคคลจึงควรควบคุมการกระทำความประพฤติ และการปฏิบัติตนในการแสดงออกที่เหมาะสม เคารพกฎเกณฑ์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ผู้ที่มีวินัยจะปฏิบัติตน เอาใจใส่ต่อความสำคัญของส่วนรวมเห็นคุณค่าในการกระทำของตนอย่างมีระเบียบต่อกฎเกณฑ์ของสังคม

ณรงค์ศักดิ์ (2529) กล่าวว่า วินัยเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นความต้องการของสังคมที่พัฒนาแล้วทั่วโลก และจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องฝึกให้เกิดขึ้นในตนเองตั้งแต่เด็ก เพราะคนในสังคมจะอยู่กันอย่างมีความสุขได้ คนแต่ละคนต้องมีวินัย และรู้จักเคารพและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกาของสังคมที่กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537) ได้อธิบายถึงความสำคัญของวินัยต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านครอบครัว การที่สมาชิกในครอบครัวมีวินัยไม่ว่าจะเป็นวินัยภายนอก หรือวินัยภายในตนเองย่อมก่อให้เกิดความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นระหว่างสมาชิกทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว โดยเฉพาะสมาชิกผู้เยาว์ของครอบครัว เมื่อเติบโตขึ้นจากครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีย่อมเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีความมั่นคงทางจิตใจ กล้าที่จะเรียนรู้และปรับตัวในสิ่งใหม่ๆ อันจะเป็นกำลังที่สำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศสืบไป

2. ด้านสังคม เมื่อกลุ่มคนในสังคมมีการรักษาระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมกัน เช่น การช่วยรักษาสาธารณสมบัติ การเคารพไม่ล่วงเกินสิทธิของผู้อื่น การปฏิบัติตาม

ประเพณีแบบแผนปฏิบัติของสังคม จะทำให้การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคมเป็นไปอย่างสงบสุข

3. ด้านเศรษฐกิจ ในสภาพสังคมไทยปัจจุบัน มีการดำเนินงานทางภาคธุรกิจอย่างรวดเร็ว โดยใช้เทคโนโลยีสื่อสารเป็นเครื่องมือ เวลาจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่ง ซึ่งผู้ดำเนินการทางธุรกิจจะต้องรักษาและใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ดังนั้นการมีวินัยตรงต่อเวลาจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนั้นการมีวินัยในตนเอง เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ในการดำเนินงานทางธุรกิจก็มีส่วนสำคัญยิ่ง จะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญเติบโตเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการเมือง การที่ประชาชนในสังคมมีความเคารพยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่แตกต่างไปจากตน และตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนในกระบวนการปกครองแบบประชาธิปไตย ในฐานะประชาชนจะช่วยให้การพัฒนาทางการเมืองของประเทศเป็นไปได้อย่างง่ายดาย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2532) ได้ให้ความสำคัญกับความมีระเบียบวินัยว่า การมีระเบียบวินัยเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญทางบุคลิกภาพของเด็ก ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีวินัยในตนเองจะเป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้ที่มีการมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และเมื่อใดที่เด็กได้พัฒนาลักษณะดังกล่าวแล้ว เด็กก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่สังคมยอมรับทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้ใหญ่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) กล่าวถึงความสำคัญของระเบียบวินัยกับตนเองว่าเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้คนๆ นั้นมีความรับผิดชอบและประสบความสำเร็จในชีวิตเริ่มจากการมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต, 2545) กล่าวถึงหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าไว้ว่า วินัยเป็นเครื่องมือที่จะสร้างวิถีชีวิต วินัยเป็นกาจัดตั้งของมนุษย์เพื่อให้เป้าหมายทางธรรมชาติดีผลขึ้น วินัยคือ การจัดสรร หรือจัดตั้งระบบวิถีชีวิตที่จะทำให้คนต้องดำเนินชีวิตและทำกิจกรรมต่างๆ อยู่ในแนว ทางที่ต้องการซึ่งแสดงออกทางกายและวาจาชัดเจนด้วยพฤติกรรมที่งดงามเป็นปกติ

จากความสำคัญของความมีระเบียบวินัย กล่าวได้ว่าระเบียบวินัยเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า จึงควรให้การส่งเสริมในการปลูกฝัง

ระเบียบวินัยแก่คนในสังคมตั้งแต่ปฐมวัย

คุณลักษณะของควมมีระเบียบวินัย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะและพฤติกรรม บ่งชี้ควมมีวินัย

1. การควบคุมตนเองทั้งกาย วาจา และใจ
2. การยอมรับในผลของการกระทำของตนเอง
3. การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
4. การตรงต่อเวลา
5. ความมีเหตุผล
6. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นตามกฎเกณฑ์
7. การเคารพสิทธิหน้าที่ของกันและกัน

ชาญชัย (มปป.) กล่าวถึง การใช้ระเบียบวินัยแบบประชาธิปไตยที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ และขณะเดียวกันก็มีระเบียบวินัย มีวินัยแห่งตน และความรับผิดชอบ เคารพสิทธิของบุคคลในหมู่คณะ ยึดถือเหตุผลมากกว่าอคติ มีความยืดหยุ่นในลักษณะของระเบียบวินัยดังนี้

1. ไม่ตั้งเกณฑ์หรือมาตรฐานในการปกครองไว้สูงจนเกินไปแต่ให้สูงพอที่จะควบคุม กลุ่มของนักเรียนที่จะให้เกิดการเรียนรู้ได้ตามปกติ
2. ไม่มุ่งหวังให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัดจนถึงกับต้องฝืนธรรมชาติของเด็ก และทำให้ความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียนเสียไป
3. ไม่คิดว่า ครูคือผู้นำตลอดกาลของนักเรียน
4. ระเบียบวินัยทุกข้อต้องวางอยู่บนเหตุผล
5. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการร่างระเบียบ เกิดความภาคภูมิใจและยอมรับระเบียบนั้นๆ

6. ต้องส่งเสริมอภิปรายซักถามเกี่ยวกับระเบียบ เพื่อความกระจ่างแจ้งในข้อข้องใจของนักเรียน

7. หลีกเลี่ยงการลงโทษที่รุนแรง โดยปราศจากการข่มขู่หรือปราศจากเหตุผล

วิชัย (2542) กล่าวถึง ความมีวินัย คือ คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่ช่วยให้บุคคลนั้นสามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตามกฎระเบียบกติกาของสังคม เพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม พฤติกรรมที่บ่งชี้ ความมีวินัย ได้แก่ ความสนใจใฝ่รู้ การควบคุมตนเอง ความเอื้ออาทร ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความขยัน และตั้งใจเพื่อบรรลุเป้าหมายเพื่ออนาคต

ดังนั้นการจัดการศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณลักษณะนิสัยของความมีระเบียบวินัย ต้องครอบคลุมถึงความรู้สึกรู้จักคิดที่ถึงความมีสุนทรียะ และเน้นด้านจริยธรรม การสร้างคุณลักษณะของความมีระเบียบวินัยให้แก่เด็กปฐมวัย เป็นการสร้างคุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมให้เด็กโตขึ้นเป็นบุคคลที่สามารถควบคุมตนเองและแสดงออกโดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบและยอมรับเงื่อนไขของสังคม

การเสริมสร้างระเบียบวินัย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540) กล่าวถึงการสร้างระเบียบวินัยสำหรับเด็ก คุณลักษณะทางจิตใจ อารมณ์ และความรู้สึกรู้จักคิด ตลอดจนนิสัยทางด้านระเบียบวินัยของเด็ก จะเกิดขึ้นไม่ได้หากครูไม่ส่งเสริมให้เด็กได้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเป็นนิสัย การสร้างระเบียบวินัยสำหรับเด็กปฐมวัยควรดำเนินการดังนี้

1. สร้างกฎของห้องเรียนให้เด็กได้รับกฎนั้นด้วยเหตุผล โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะคุ้มครองให้เด็กปลอดภัย และมีความเป็นอยู่ในห้องเรียนด้วยดี เป็นสมาชิกที่ดี
2. เด็กเรียนรู้เรื่องการควบคุมตนเอง พร้อมกับสำรวจขีดจำกัด เช่น ไม่ทำร้าย รังแกเพื่อน ไม่ลักขโมยของผู้อื่น
3. ครูชี้แนะแนวทางออกเมื่อเด็กทำผิดจนเด็กเกิดความรู้ว่าตนเองควรปรับปรุงแก้ไขโดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น

กุหลาบ (2542) ได้กล่าวถึงหลักการของการสร้างระเบียบวินัยให้กับเด็กนั้นมีดังต่อไปนี้

1. มีเจตคติที่ดีกับเด็ก การสอนวินัยต้องค่อยเป็นค่อยไป ใส่ใจและพยายามในการสร้างด้วยการใช้สัมพันธภาพที่ดีกับเด็ก ให้คำแนะนำชี้แจงถึงการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง ฝึกเด็กให้รู้จักการบังคับตนเองอย่างมีเหตุผล ให้กำลังใจเมื่อเด็กทำถูกต้องและชมเชย ใช้วิธีการชักจูงใจให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากกว่าการบังคับโดยคำนึงถึงความรู้สึกและจิตใจของเด็กและความสามารถของเด็กในการพัฒนาตามระดับอายุ การสอนวินัยเด็กด้วยความรักและให้สิ่งที่ดีที่สุดกับเด็ก จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีกับการมีวินัย
2. ให้อิสระแก่เด็กในการมีความคิดเป็นของตนเอง ด้วยการให้คำแนะนำปรึกษาเมื่อเด็กเล่นกับเพื่อน หรือมีปัญหาในการเล่น เด็กควรได้รู้ว่าทำไมต้องมีวินัย พฤติกรรมที่ยอมรับได้และพฤติกรรมใดที่ผิด เมื่อผิดแล้วต้องแก้ไข เพราะหากเกิดซ้ำแล้วแก้ไขจะทำให้เกิดความคับข้องใจ
3. ให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยการติดตามให้ข้อมูลป้อนกลับ ชี้แนะไม่ควรว่ากล่าวเด็กให้เสียใจ ไม่เปรียบเทียบเด็กกับผู้อื่น ให้เด็กรู้สึกเป็นปมด้อย แต่ประเมินให้เด็กเห็นถึงการพัฒนาพฤติกรรมของตนและข้อที่ควรแก้ไข
4. ให้การยกย่องชมเชยในทันทีที่เด็กกระทำหรือปฏิบัติ อย่าพูดสิ่งที่โกลเด็ก เพราะเด็กไม่สามารถเข้าใจในขณะที่ฝึกเด็ก เด็กอาจจะฉี้อร้นบ้าง เอาแต่ใจตนเองบ้าง ต้องให้อภัย
5. การฝึกวินัย ต้องทำสม่ำเสมอ เพราะไม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กได้ทันทีทันใดต้องฝึกซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กซึมซับ เป็นนิสัย เมื่อผิดต้องลงโทษทันที เพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง ถ้าเด็กทำดีต้องชมเชย

มาลี (2542) กล่าวว่า วิธีการสร้างนิสัยที่ดีตามหลักการพัฒนาเด็กนั้น มีนักปรัชญาการศึกษา กลุ่มปฏิบัตินิยม (Pragmatists) เชื่อว่าเด็กจะเรียนรู้เมื่อยอมรับว่าจะปฏิบัติด้วยความสมัครใจ (He learns as he accepts in his own heart to act on) จึงควรสร้างนิสัยของเด็กให้เด็กกระทำในทางที่ถูกที่ควรด้วยความสมัครใจ จนกระทั่งถึงระดับหนึ่งที่เกิดความรู้สึกว่าเวลาใดควรทำอะไรจึงจะถูกต้องเหมาะสม การฝึกลักษณะนิสัยเด็กให้เป็นไปในแบบแผนหรือความประพฤติที่ต้องการได้นับเป็นหลักสำคัญในการฝึกอบรมให้เด็กมีวินัยโดยไม่ต้องบังคับให้ได้ผลเป็นวินัยในตนเอง วิธีการสร้างวินัยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ความรู้สึกว่าคุณเป็นผู้กระทำเอง (Sense of Agency) เด็กเริ่มรู้ว่าเริ่มเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายตนเองได้ เช่น คืบ คลาน เกาะสิ่งต่างๆ หยิบสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ตั้งใจ ลักษณะนี้เกิดเมื่อเด็กเริ่มรู้จักใช้มือเอื้อมหยิบของสิ่งต่างๆ หรือเริ่มรู้ภาษาจนถึงระยะ 4-5 ขวบ

ขั้นที่ 2 มีความรู้สึกว่าคุณทำอะไรไม่ได้ (Sense of Accountability) จากประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับ แต่กรณีอื่นทำอะไรไม่ได้ เช่น ถ้าหยิบของเล่นของตนเองมาเล่นได้ แต่หยิบของเล่นของคนอื่นมาเล่นไม่ได้ต้องขอยืมก่อนเป็นต้น

ขั้นที่ 3 ความรู้สึกรับผิดชอบ (Sense of Responsibility) จากการสังเกตและเปรียบเทียบ วิเคราะห์หาเหตุผลด้วยวิธีต่างๆ เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าตนต้องรับผลของการกระทำของตน ถ้าตนทำดี ผลดีจะเกิดแก่ตน ถ้าทำสิ่งที่ไม่ถูกต้องก็จะรับผลร้าย เด็กจะยินดีรับผิดชอบในการกระทำของตนเป็น ความรู้สึกที่จะทำให้เด็กทำตามระเบียบแบบแผนที่ต้องการ โดยไม่ต้องมีการบังคับและความรู้สึก รับผิดชอบนี้ครอบคลุมไปถึงกลุ่มของตนด้วย เด็กจะระวังตัวให้ดำเนินไปตามแบบแผนที่ต้องการ และยังช่วยผู้อื่น ตลอดจนชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติตามแบบแผนนั้นด้วย

ขั้นที่ 4 ความรู้สึกสำนึกในสิ่งที่ควรและไม่ควร (Conscience) คือ รู้จักผิดชอบชั่วดีในระดับที่แต่ละคนจะพึงไตร่ตรองดูตามกำลังสติปัญญา ความรู้สึกนี้เกิดขึ้นในจิตใจของแต่ละบุคคล เป็นความรู้สึกภายในตัวและเฉพาะตัว (Subjective Feeling) ดังนั้นความรู้สึกนี้จึงแตกต่างกันเป็นรายบุคคลแล้วแต่พื้นฐานของการอบรมและสิ่งแวดล้อมที่จะพึงอำนวยประสบการณ์ต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ และความสำนึกดังกล่าว เป็นความรู้สึกผิดชอบ หรือมโนธรรม (Conscience) ของแต่ละบุคคล ในระยะนี้เด็กจะมีความรู้สึกรับผิดชอบในการกระทำต่างๆ ทั้งในด้านการงาน ความประพฤติ ศีลธรรม และในทางอื่นๆ ด้วย เมื่อเด็กเกิดความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เด็กก็สามารถควบคุมตนเองได้เป็นอย่างดี

จากความข้างต้นจะเห็นได้ว่า การสร้างเสริมความมีระเบียบวินัย ควรเริ่มตั้งแต่ปฐมวัยและควรให้แรงจูงใจมากกว่าการบังคับ ควรปลูกฝังระเบียบวินัยให้ตั้งอยู่บนรากฐานของการใช้เหตุผล และการให้ความรัก เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง รู้จักช่วยเหลือตนเอง รู้จักการอดทน รอคอย รู้จักการเรียนรู้การมีวินัย การฝึกวินัยควรกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป และต้องสม่ำเสมอ ควรฝึกให้เป็นนิสัย มีการชมเชยให้กำลังใจเมื่อเด็กประพฤติดี

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย

ความมีระเบียบวินัยมีลักษณะของการแสดงออกทางจริยธรรมและคุณธรรมของบุคคลและมีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางจริยธรรม ซึ่งมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัย 5 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีนี้เชื่อว่าจริยธรรมเป็นส่วนเกี่ยวกับซูปเปอร์อีโก้หรือมโนธรรม ซึ่งเด็กได้รับการเลียนแบบพ่อแม่ หรือบุคคลที่ยึดเป็นแบบอย่าง ทำให้เด็กรับเอาค่านิยมมาตรฐานทางจริยธรรมของสังคมจากตัวแบบเอาไว้ เมื่อเด็กได้รับการปลูกฝังจริยธรรมแล้วจะเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างความต้องการของตนเองกับสิ่งที่สังคมคาดหวังต้องการ ดังนั้นถ้าเด็กกระทำความชั่วก็จะเกิดความละอายใจตนเองโดยไม่ต้องมีคนอื่นบอก นั่นคือ เด็กเกิดความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (Freud, 1949)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมเป็นตัวกำหนดเงื่อนไขทางสังคมให้แก่เด็ก โดยอาศัยหลักการเสริมแรง และหลักการเชื่อมโยงมาอธิบายขบวนการที่บุคคลได้รับอิทธิพล สังคม พ่อ แม่ จะเป็นผู้สอนให้เด็กรู้ถึงแนวปฏิบัติตนในสังคม รู้จักแยกแยะระหว่างสิ่งที่ดี เลว ผิด ถูก โดยใช้หลักการเสริมแรงทางวาจา ถึงแม้ว่ามนุษย์จะเกิดมาโดยไม่มีจริยธรรม แต่เมื่อโตขึ้นก็จะมีจริยธรรมและพฤติกรรมไปตามโครงสร้างทางวัฒนธรรมในสังคม ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า (Skinner, 1971)

- 1) พัฒนาการทางจริยธรรมเป็นการคล้อยตามกฎเกณฑ์ทางสังคม
- 2) จริยธรรมมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม
- 3) สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม
- 4) พื้นฐานทางจริยธรรม มีสาเหตุจากกฎเกณฑ์ภายนอก

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1986) เห็นว่าการเรียนรู้จากผลของการกระทำ (Learning by Response Consequences) คือ พื้นฐานของวิธีการเรียนรู้ที่สำคัญ ได้มาจากการสังเกตที่เห็นการกระทำของคนอื่นที่มีผลให้เห็นทั้งบวกและลบ และยังเห็นบ่อยครั้ง ความรู้ที่ได้รับจะสะสมไว้และปรับปรุงไปเรื่อยๆ โดยมนุษย์จะเลือกเฉพาะพฤติกรรมที่ส่งผลดีเท่านั้น พฤติกรรมที่เห็นนั้น (Response Consequences) มีหลายหน้าที่ ได้แก่

1) การให้ข้อมูล (Informative Function) มนุษย์มักจะสังเกตถึงผลของการกระทำที่ได้ทำออกไปแล้ว ดูว่าการกระทำไหนที่เหมาะสมกับสภาพ/สภาพการณ์ใดแล้วจึงเก็บไว้เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติในอนาคต

2) การจูงใจ (Motivational Function) จากประสบการณ์ในอดีตจะเป็นตัวที่ทำให้มนุษย์สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าว่าสิ่งที่ได้ทำลงไปนั้นจะเป็นประโยชน์ในอนาคต ซึ่งผลที่คาดไว้ล่วงหน้าจะเป็นตัวกระตุ้น

3) การเสริมแรง (Reinforcing Function) เป็นการทำหน้าที่เร่งให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ หากผลของการกระทำได้ผลดี ซึ่งการเสริมแรง (Reinforcement) เป็นปัจจัยหลักที่จะให้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติในอนาคตและจะเป็นตัวกระตุ้นมากกว่าเป็นกลไกในการเร่งให้แสดงพฤติกรรมออกมา การเสริมแรงทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมที่ได้เรียนรู้แล้วออกมา ซึ่งมนุษย์ไม่ค่อยจะเรียนรู้พฤติกรรมจากธรรมชาติ ที่ไม่เคยเห็นคนอื่นทำมาก่อน ดังนั้นจึงยากที่จะบอกว่าการเสริมแรง (Reinforcement) นั้น เป็นปัจจัยที่สร้างพฤติกรรมขึ้นมาใหม่ หรือเป็นพฤติกรรมที่เรียนรู้มาก่อนแล้วจากการได้พบเห็น

4. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget, 1962) Piaget ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ขั้น คือ

1) ขั้นก่อนจริยธรรม เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 2 ขวบ เป็นขั้นที่ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมได้อย่างละเอียด มีแต่ความต้องการทางร่างกาย เด็กเหล่านี้จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว

2) ขั้นฝึกคำสั่ง อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 2-3 ปี ในขั้นนี้เด็กสามารถรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่น รู้จักเกรงกลัวผู้ใหญ่ เห็นว่าคำสั่งหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นสิ่งต้องปฏิบัติตาม ซึ่งเด็กวัยนี้จะพัฒนาสติปัญญาในขั้นหยั่งรู้ และขั้นก่อนคิดด้วยรูปธรรม

3) ขั้นยึดหลักแห่งตน พัฒนาการในขั้นนี้เกิดขึ้นตั้งแต่เด็กอายุ 8 ปีขึ้นไป เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นหลังคิดด้วยรูปธรรม และขั้นคิดตามแบบแผนของตรรกวิทยา ซึ่งเด็กสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล ประกอบการตัดสินใจและตั้งเกณฑ์ที่เป็นตัวของตัวเองได้

5. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (n.d. อ้างถึงใน ปรีดา, 2529) ได้ทำการศึกษาการทางจริยธรรม โดยอาศัยแนวคิดของ Piaget และแบ่งประเภทของเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ประเภท คือ

- ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (2-7 ปี)
- ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7-10 ปี)
- ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (10-13 ปี)
- ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (13-16 ปี)
- ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป)
- ขั้นที่ 6 หลักการฝึกหลักอุดมคติ (ผู้ใหญ่)

ในระดับปฐมวัย พัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวคิดของ Kohlberg จะอยู่ในขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการลงโทษ (2-7 ปี) คือ มุ่งที่จะหลบหลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษทางกายเพราะกลัวการเจ็บปวดที่จะได้รับ จึงยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่ เพราะผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือตน

จากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า จริยธรรมเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงมีสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้ โดยอาศัยการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนกับเด็ก ให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อสังคม

การจัดการเรียนการสอนจริยธรรม

อำไพ และประครอง (2527 อ้างถึงใน เบญจพร, 2540) ได้กล่าวถึงกลวิธีการสอนจริยศึกษา และการแสดงแทรกจริยธรรมด้วยวิธีต่างๆ คือ

1. การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการจำลองสถานการณ์หรือสภาพการณ์ขึ้นให้เหมือนหรือใกล้เคียงความจริง หรือเป็นตัวแทนของความจริง แล้วให้ผู้เรียนเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์หรือสภาพการณ์นั้น ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสภาพการณ์จริง
2. กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นการสอนที่มีบรรยากาศของการเรียนรู้ที่มีการเคลื่อนไหวของผู้เรียน และเนื้อหาควบคู่กันไป การจัดกระบวนการเรียนการสอน มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์นี้จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านจริยธรรมให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

3. การเล่านิทาน เป็นวิธีที่ผู้ใหญ่จะแทรกความคิดและค่านิยมอันดีงามเข้าไปสู่จิตใจเด็ก การฟังเรื่องจากนิทานจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงคุณและโทษของการกระทำโดยส่งผ่านถึงละครของเรื่องออกมาสู่เด็ก จะช่วยให้เด็กรู้จักวิเคราะห์หวัจราณ์ และเข้าใจประเด็นที่เขาควรจะได้รับและปฏิบัติตามได้อย่างดีที่สุด

4. เกมและการละเล่นเสริมคุณธรรม เป็นทั้งกิจกรรมและวิธีการที่สร้างเสริมประสบการณ์ให้ผู้เล่นได้เรียนรู้ รับรู้ เกิดความเข้าใจ ได้ความสนุกสนาน เพลิดเพลินผ่อนคลายความตึงเครียดได้ปรับตัวเข้ากับหมู่คณะและยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เล่นมีความเจริญทางจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม

5. การสร้างและการใช้หุ่นเป็นสื่อการสอน ช่วยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนได้แสดงออกตามความสามารถ ฝึกหัดประดิษฐ์หุ่นขึ้นเอง การทำงานร่วมกัน ฝึกหน้าที่และความรับผิดชอบ เด็กๆ จะได้เรียนรู้จากการกระทำในการแสดงหุ่นของตน

6. การใช้บทบาทสมมติ เป็นการสอนที่ให้นักเรียนแสดงออกตามบทบาทของตัวละครในเรื่อง จะช่วยทำให้นักเรียนทราบว่าบุคคลนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรในสถานการณ์นั้น ซึ่งเมื่อนำมาอภิปรายแล้วจะทำให้เกิดความเข้าใจถึงความรู้สึกและการกระทำของคนนั้น

7. การใช้เพลงประกอบการสอน เป็นการสอนที่ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานกับบทเรียนผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ ตลอดจนได้รับความรู้ โดยเฉพาะเนื้อหาของเพลงที่เด็กเข้าใจได้รวดเร็ว และจดจำเนื้อหาได้แม่นยำ

8. การใช้กรณีตัวอย่าง เป็นการสอนโดยใช้เรื่องที่เกิดขึ้นจริง หรือเรื่องเล่า ที่กำหนดขึ้นมาใช้ประกอบการสอน โดยมีประเด็นปัญหา ทำให้ผู้เรียนคิด ค้น อภิปราย ถกเถียง เพื่อสร้างเสริมให้มีการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ การให้เหตุผล และมีแนวทางในการแก้ปัญหา

จากสิ่งที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กนั้นสามารถทำได้หลายวิธี และสิ่งสำคัญ คือต้องคำนึงวัยของเด็กด้วย ควรเป็นสื่อที่เด็กปฏิบัติแล้วเกิดความสนุกสนาน

เพติดเพลิน ผ่อนคลายความเครียด ตลอดจนสามารถสอดแทรกความรู้ เพื่อความสนุกสนานกับ บทเรียนได้อีกทางหนึ่งด้วย ดังนั้นการใช้เพลงประกอบการสอน จึงเป็นแนวทางที่ดี เพราะเพลงเป็น สื่อที่สำคัญที่ทำให้เกิดความรักสามัคคีของคน และยังเป็นสื่อที่เหมาะสมกับเด็กด้วย ดังที่ ละออ (2527) กล่าวว่า Froebel ได้นำเพลงมาประกอบการเล่นชุดของเล่น ที่คิดขึ้นเพื่อช่วยในการเรียนรู้ และช่วยให้เด็กสนุกสนานกับการเรียนรู้ไว้ทุกชุด เนื่องจากได้เห็นแล้วว่า วิธีการที่ดีที่สุดที่ทำให้การ เรียนการสอนได้ผลดี คือ การทำสิ่งที่เด็กชอบ พอใจมาเป็นสิ่งเร้า นั่นก็คือเพลงนั่นเอง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพลง

ความหมายของเพลง

จักรพันธ์เพ็ญศิริ (2528) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า บทเพลงเป็นบทประพันธ์ที่มีทั้งคำร้องและ ทำนองเพลง

ระลึก (2529) ให้ความหมายของเพลงว่า เพลง หมายถึง สำเนียงการขับร้องซึ่งมีจังหวะและ ทำนองหรือเสียงทำนองดนตรี

สุนนา (2531) กล่าวว่า บทเพลง หมายถึง บทประพันธ์ที่มีทำนองใช้ขับร้องหรือมีดนตรี ประกอบ เป็นศิลปวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของชาติ เพราะเป็นสิ่งจรรโลงใจ ทำให้เกิดอารมณ์คล้อยตาม

สมศักดิ์ (2539) ได้ให้ความหมายของเพลงไว้ว่า เป็นสื่อที่แต่ละคนจะรับรู้ รับความรู้สึก เข้าใจ เกิดอารมณ์

อัครวิทย์ (2539) ได้กล่าวว่า บทเพลงเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการรังสรรค์ขึ้น จากความรู้สึกรีกคิดของมนุษย์ ผ่านภาษาอันเป็นวัสดุในการสื่อสาร เช่นเดียวกับวรรณกรรม โดยทั่วไป บทเพลงมีลักษณะเด่น 2 ประการ คือ ด้านการใช้ภาษาที่ผ่านการเลือกสรรกลั่นกรอง (Diction) และเรียงร้อยอย่างมีศิลปะ โดยผสมผสานกับท่วงทำนองอย่างกลมกลืนกันระหว่างวรรณศิลป์ และคีตศิลป์

Neufeldt and Guralnik (1994) ให้ความหมายของเพลงไว้ดังนี้
เพลงหมายถึง

1. การกระทำหรือศิลปะของการขับร้อง
2. คนตรีที่บรรเลงหรือแต่งขึ้นเพื่อบรรเลงเพลง
3. คำประพันธ์หรือร้อยกรองที่แต่งไว้สำหรับขับร้อง เช่น คำโคลง หรือ โคลงที่แสดง

ความรู้สึก

4. เสียงดนตรีที่บรรเลงเพลง

สรุปได้ว่า เพลงคือ สำเนียงขับร้องทำนองดนตรี ที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ เพื่อใช้ในการสื่อสารให้ผู้รับได้เข้าใจถึงอารมณ์ ความรู้สึกในสิ่งที่ผู้ส่งต้องการให้รับรู้แทนภาษาพูด

ความสำคัญของเพลง

โกวิท (2520) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนเพลงไว้ดังนี้

1. เพลงช่วยพัฒนาความเจริญเติบโตของเด็กในด้านต่างๆ
2. เสียงและดนตรีของเพลงมีอิทธิพลต่อการแสดงออกและการตอบสนองของเด็ก
3. เพลงช่วยพัฒนาความสามารถในทางดนตรีของเด็กให้เข้าสู่หลักเกณฑ์
4. เพลงเป็นสื่อการแสดงออกทางด้านอารมณ์
5. เพลงเป็นภาษาหนึ่งที่สามารถสื่อความหมาย โดยที่ภาษาพูดไม่สามารถจะแสดงออกได้

สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ (2526) กล่าวถึงความสำคัญของเพลงไว้ว่า

1. เพลงมีบทบาทสำคัญมานาน ตั้งแต่สมัยประวัติศาสตร์
2. เพลงเป็นเครื่องแสดงถึงสติปัญญา และคุณธรรมของประเทศชาติ
3. เพลงเป็นสื่อกลางในการติดต่อ และสร้างความเข้าใจกันได้ดี

4. เพลงเป็นเครื่องพัฒนาอารมณ์ให้เบิกบาน แจ่มใส เสียงและทำนองของเพลง เป็นการแสดงออกถึงความชื่นชมยินดี หรือความเศร้าโศกเสียใจ การร้องเพลง เป็นการให้ความสุขและความพึงพอใจทั้งผู้ร้องและผู้ฟัง

5. การร้องเพลงช่วยบำรุงสุขภาพกายและจิต การร้องเพลงเป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดการหมุนเวียนของโลหิต และระบบประสาท

สุนา (2531) กล่าวว่า การนำเพลงเข้ามาประกอบการสอนเด็กวัยต่างๆ นั้น จะพบว่า มีการนำไปใช้กับเด็กเล็กมากที่สุด เนื่องจากเด็กในวัยนี้ชอบความสนุกสนาน เป็นวัยที่ชอบเรียนรู้และชอบเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา เพลงจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กๆ มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย ประกอบเพลงได้ นอกจากนี้เพลงจะช่วยพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ราตรี (2539) กล่าวว่า ในการสอนหากครูมีเทคนิคในการนำเพลงมาสอนสอดแทรกได้ทุกครั้ง นักเรียนจะมีความสุขในการเรียนมาก อาจใช้เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ทบทวน หรือสรุปการสอนดนตรีให้กับเด็กเล็กในชั้นประถมต้นนั้น การร้องเพลงควรเป็นกิจกรรมหลัก ส่วนการเล่นเครื่องดนตรีหรือการฟ้อนรำจะเป็นกิจกรรมรองลงไป Kodaly (อ้างถึงใน ธวัชชัย, 2537) ประมาจารย์ดนตรีเอกของโลก กล่าวว่า เสียงร้องเพลงเป็นสื่อที่ดีที่สุดในการแสดงออกทางดนตรีของเด็ก

อารมณ (2539) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมเพลงไว้ดังนี้

1. สามารถสร้างเสริมให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน
2. สามารถสร้างเสริมพัฒนาการด้านสังคมจากการร่วมกิจกรรม
3. สามารถกล่อมเกล้าให้เด็กเป็นคนดี มีจิตใจ อ่อนโยน
4. สามารถปลูกฝังให้เด็กรักเพลงและดนตรี
5. สามารถเป็นสื่อในการเรียนเรื่องต่างๆ

Karrach (1992) กล่าวว่าเพลงสำหรับเด็ก ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Children's Songs หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า Nursery Rhymes นั้น จัดเป็นบทกวีนิพนธ์ชนิดแรกที่มีมนุษย์ได้ฟังบทกวีนิพนธ์ประเภทนี้อาจจะไม่ใช่บทกวีนิพนธ์ที่ดีมากนัก แต่ฟังแล้วให้ความรู้สึกมีชีวิตชีวา มีจังหวะลีลาที่เด็กเล็กๆ ทุกคนจะชอบฟังและง่ายต่อการจดจำจากเนื้อหาของบทกวีนิพนธ์เหล่านี้ จะนำมนุษย์ให้หลุดพ้นจากโลกปัจจุบันสู่ดินแดนแห่งจินตนาการ ดินแดนที่ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นนั้นแสนสุขสวยงาม และชวนให้ใคร่รู้

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า เพลงนั้นมีความสำคัญ สามารถช่วยพัฒนาความเจริญเติบโตของเด็กในด้านต่างๆ เสียงและดนตรี มีอิทธิพลต่อการแสดงออก และการตอบสนองของเด็ก การนำเพลงมาใช้ในการเรียนการสอนสามารถกล่อมเกล้าให้เด็กเป็นคนดี มีจิตใจ อ่อนโยนได้

ความเป็นมาของเพลงประกอบการเรียนการสอน

ในราวพุทธศตวรรษที่ 23-24 นักการศึกษาชาวตะวันตกชื่อ Frederic Froebel ได้มีส่วนสนับสนุนให้นำดนตรีเข้ามาประกอบการเรียนการสอน โดยมีความเชื่อว่าเพลงและดนตรีจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมไปพร้อมๆ กัน

สำหรับประเทศไทยนั้นดนตรี และการขับร้องเพลงได้มีบทบาทหยั่งรากลึกอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของคนไทยมาช้านานแล้ว ได้มีการนำดนตรีและการร้องเพลงมาใช้ในการพิธีต่างๆ เช่น งานบวช งานแต่งงาน การโกนจุก และงานฉลองต่างๆ อยู่เสมอ

ในวงการศึกษาก่อนปี 2475 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีนักการศึกษาและครูไทยนำบทเพลงและดนตรีเข้ามาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนขึ้น ซึ่งบางท่านเชื่อว่าคงเริ่มมีการแต่งเพลงกันมาในสมัยรัชกาลที่ 8 โดยเริ่มแต่งเพลงง่ายๆ สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนกันมากขึ้น (พิทยา, 2534)

คุณหญิง (2521 อ้างถึงใน นันทิรัตน์, 2539) กล่าวว่า ประเทศไทยเริ่มนำเพลงเข้ามาใช้ประกอบการเรียนการสอนประมาณ พ.ศ.2495 ได้มีการฟื้นฟู ปรับปรุง การเรียนการสอนแบบมีกิจกรรมประกอบและแบบเรียนปนเล่น จึงมีการนำเพลงมาใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยเป็นผู้ริเริ่มการนำเพลงประกอบการสอนที่ใช้ทำนองเพลงสากลเป็นคนแรกในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการใช้เพลงประกอบการสอน

สุมนา (2531) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนเพลงไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กได้รับความเพลิดเพลิน
2. เพื่อให้เด็กได้รับความรู้จากบทเรียน
3. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ให้แก่เด็ก
4. เพื่อให้มีความคิดริเริ่มแสดงนำประกอบเพลง
5. เพื่อกล่อมกล่อมให้มีนิสัยอ่อนโยน ละมุนละไม
6. เพื่อปลูกฝังนิสัยและพื้นฐานทางนาฏศิลป์และดนตรีเบื้องต้นให้แก่เด็ก

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ทั่วไปในการร้องเพลง ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กได้รับความเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย
2. เพื่อให้เด็กได้รับความรู้อย่างสนุกสนาน เพราะเป็นการเรียนแบบป่วนเล่น
3. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ให้เด็กมีโอกาสร่วมตัวเข้ากับผู้อื่นและร่วมงาน

กันได้ดี เกิดความสามัคคี

4. ให้เด็กเกิดความคิดริเริ่มในการแสดงท่าทางประกอบ
5. เพื่อกล่อมเกล้าให้เด็กมีนิสัยอ่อนโยน

เขาวพา (2540) กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนเพลงไว้ดังนี้

1. ทำให้การเรียนการสอนในเนื้อหา สนุกสนานน่าสนใจและเกิดความเพลิดเพลินในเรื่องที่เรียน

2. ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ ทำให้การเคลื่อนไหวดูสง่างาม

3. ผ่อนคลายความตึงเครียดของเด็ก

4. ช่วยให้เกิดพัฒนาการทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

5. ฝึกความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก เช่น เมื่อครูเรียกให้ร้องเพลง หรือทำกิจกรรมในชั้นเรียนบ่อยๆ จะช่วยให้เด็กกล้าแสดงออก เป็นการปลูกฝังความเชื่อมั่นในตนเอง

6. ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เช่น ครูเปิดโอกาสให้เด็กคิดท่าทางประกอบเพลงเองโดยอิสระเสรี ไม่มีข้อกำหนดกฎเกณฑ์ใดๆ เพียงแต่ครูเป็นผู้แนะแนวทางให้

7. สร้างความสัมพันธ์และความสามัคคีในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ให้นักเรียนทำกิจกรรมประกอบเพลง โดยการจับมือเป็นวงกลม จับมือกันกระโดด เป็นต้น

การใช้เพลงประกอบการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538) ได้กล่าวถึงการใช้เพลงที่เหมาะสมสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. เนื้อร้องง่ายๆ ใช้คำง่ายๆ เพื่อให้เด็กฟังแล้วเข้าใจเนื้อร้องได้
2. เนื้อเพลงสั้นพอสมควร ไม่ยาวเกินไป เพราะเด็กจะจำยากและเบื่อหน่าย ถ้าเป็น เนื้อเพลงยาวควรเป็นเนื้อร้องที่ครูร้องให้เด็กฟัง แล้วให้เด็กเข้าใจความหมายในเนื้อเพลง เนื้อเพลงควรสอดคล้องคุณธรรมไว้ด้วย
3. มีทำนองและระดับเสียงไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป เพราะเด็กส่วนมากไม่สามารถทำเสียงต่ำมากๆ ได้ เสียงจะหายไปในการร้อง ถ้าเสียงสูงมากๆ เด็กก็ไม่สามารถร้องเสียงสูงได้ เด็กชอบร้องเพลงที่มีทำนองไม่เร็วหรือช้ามากเกินไป
4. สามารถทำท่าทางประกอบได้ง่าย การสอนเพลงให้กับเด็กนั้นมิได้มุ่งแต่จะให้ร้องได้อย่างเดียว แต่ควรมีการเกาะจังหวะและการแสดงท่าทางประกอบด้วย

เขาวา (2540) กล่าวถึง การนำเพลงไปใช้ประกอบการเรียนการสอน สามารถเลือกทำได้หลายกิจกรรม เช่น

1. ร้องเพลงให้จังหวะทำท่าทางประกอบ
2. ร้องเพลงทำเสียงดัง-ค่อย ไม่มีเสียง แสดงท่าทาง
3. ร้องเพลงประสานเสียง
4. เล่นบทบาทสมมติ
5. ทำท่าค้ำไม้ขยับเขยื้อน
6. เกมทำตามคำสั่ง

สุกรี (2541) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของเพลงที่ดีสำหรับเด็ก ในการใช้ประกอบการสอนไว้ดังนี้

1. ต้องเป็นเพลงที่ดี หมายถึง องค์ประกอบของเพลงที่ดี มีเสียงดี จังหวะดี ทำนอง เนื้อร้องดี
2. เพลงเด็กต้องมีคุณสมบัติของความไพเราะและร่าเริงแจ่มใส ใช้บันไดเสียงที่ร่าเริง (Major) จังหวะสนุกสนานเร้าใจ สีสาวและทำนองเพลงที่สนุก มีคุณภาพเสียงของเครื่องดนตรีที่ดี มีการประสานเสียงที่ละเอียด นำเอาธรรมชาติที่อยู่ใกล้ตัวเด็กมาใช้ให้มากที่สุด
3. เพลงเด็กเป็นเพลงที่มีความสดใสร่าเริงใจ (Fresh and Sincere) เพื่อเพลงจะได้เข้าไปรักษาความจริงและเสริมสร้างสิ่งที่มีอยู่แล้วในตัวเด็กให้มั่นคงและมั่นใจขึ้น
4. ต้องเป็นเพลงที่มีเสียงประสานที่ดี (Harmony) หมายความว่า มีความกลมกลืนกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ลงตัวกัน สัมผัสกัน มีความคล้องจอง เกิดความไพเราะ เป็นต้น

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น การใช้เพลงประกอบการสอน ทำให้เด็กได้รับความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียด ได้รับความรู้อย่างสนุกสนาน เพราะเป็นการเรียนแบบปนเล่น เพลงควรมีเนื้อร้องง่ายๆ สั้นๆ เพื่อให้เด็กฟังแล้วเข้าใจเนื้อร้องได้ เนื้อเพลงควรสอดแทรกคุณธรรมไว้ด้วย โดยครูอาจเป็นผู้แต่งเองก็ได้

การแต่งเพลงประกอบการสอน

อำไพ (2530) ได้กล่าวถึงการแต่งเพลงว่า การแต่งเพลงสำหรับเด็ก หรือแต่งเพลงประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ มีขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดแนวคิดให้ชัดเจน ว่าต้องการสอนอะไร
2. เรียบเรียงเป็นเนื้อเพลงคร่าวๆ ก่อน ด้วยถ้อยคำสั้นๆ เข้าใจง่าย
3. หาทำนองที่คุ้นหู เช่น เพลงพื้นบ้าน เพลงไทยเดิม เพลงร่ำวง เพลงโฆษณา หรือแต่งทำนองขึ้นเอง
4. ลองบรรจุเนื้อร้องลงตามทำนองและจังหวะ
5. แก้ไขปรับปรุงเนื้อร้องให้เข้าทำนองจนเป็นที่พอใจ
6. มีความหมายดีและให้ความรู้แก่เด็ก เพื่อเป็นการสอดแทรกและปลูกฝังคตินิยม และลักษณะนิสัยที่ดีต่างๆ

จากการวิจัยแนวคิดในการแต่งเพลงสำหรับเด็กของคณะกรรมการวิทยุโรงเรียน กรมศึกษา
บทเพลงวิทยุโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ (วรภรณ์, 2549) ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักการคัดเลือกของคณะกรรมการวิทยุโรงเรียน ใช้หลักความเหมาะสมกับระดับชั้นของ
ผู้เรียน การจัดทำเป็นสื่อวิทยุ และการใช้งานในโรงเรียน

2. แนวคิดในการแต่งเพลง แต่งตามความเหมาะสมสำหรับเด็กแต่ละวัย มีระดับเสียงที่ไม่สูง
หรือต่ำเกินไป เนื้อร้องสอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจของเด็ก ช่วงเสียงที่เหมาะสมคือไม่เกิน 8 คู่
สำหรับเด็กเล็ก และ 11 คู่ สำหรับเด็กโต บันไดเสียงที่เหมาะสมคือ Key F, G, A และ Bb ซึ่งใกล้เคียง
กับทางโน้ต ทางโน้ต ทางกลาง และทางเพียของไทย

3. คุณลักษณะทางดนตรี (Music traits) ได้แก่ รูปแบบบทเพลง (Form) เป็นเพลง 2 ท่อนมาก
ที่สุด (ร้อยละ 41.6) รองลงมาเป็นเพลงท่อนเดียว (ร้อยละ 39.0) และคุณค่าของบทเพลง คือ การ
ปลูกฝังความรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 23.2) การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม คติชีวิต
และค่านิยมอันดีงาม (ร้อยละ 18.8) การให้ความรู้และทักษะทางดนตรี (ร้อยละ 13.1) และการปลูกฝัง
ค่านิยมในศิลปวัฒนธรรมไทย (ร้อยละ 9.0)

ดังนั้น การแต่งเพลงประกอบการสอนแก่เด็ก ผู้แต่งควรกำหนดแนวคิดให้ชัดเจนว่าจะสอน
อะไร มีเนื้อเพลงสั้นๆ มีทำนองและจังหวะให้เด็กเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็ก
ปฐมวัยโดยตรงยังมีผู้ทำวิจัยค่อนข้างน้อย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่พอจะเกี่ยวข้อง
ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

พัชรา (2533) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบผลของการใช้เสียงดนตรีประกอบการจัดกิจกรรมใน
การลดความก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ กลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 4-5 ปี ใน ภาคเรียน

ที่ 1 ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 8 คน เวลาศึกษา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ผลการวิจัยพบว่า เสียงดนตรีสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยได้ ทั้งก้าวร้าวโดยการกระทำและโดยคำพูด

ฉัตรสุตา (2537) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เสียงดนตรีในการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมในบรรยากาศที่มีเสียงดนตรีประกอบ กับการจัดกิจกรรมแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่าพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมในบรรยากาศที่มีเสียงดนตรีประกอบสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุธีรัตน์ (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่องอิทธิพลของเพลงที่มีต่อพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 2 โรงเรียนแสวงหาวิทยาคม อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง จำนวน 150 คน โดยใช้วิธี Single-Case ชนิด ABAB Designs ผลการวิจัยพบว่า การฟังเพลงสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้านระเบียบวินัยการเข้าคิวของนักเรียนได้ดังนี้ คือ

1. ระยะหาเส้นฐานพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงคิดเป็นร้อยละ 42.10
2. ระยะเปิดเพลงทดลองพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงคิดเป็นร้อยละ 9.22
3. ระยะสังเกตและบันทึกพฤติกรรมไม่เปิดเพลงทดลอง พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงคิดเป็นร้อยละ 13.22
4. ระยะเปิดเพลงทดลองซ้ำพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงเพียงร้อยละ 5.44

นงเยาว์ (2543) ได้ศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์แบบปกติ

งานวิจัยต่างประเทศ

Scott (1975) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ระหว่างนักเรียนในห้องเรียนปกติที่ใช้ดนตรีประกอบการเรียนการสอนกับนักเรียนที่เรียนในห้องปฏิบัติการ และนักเรียนในห้องเรียนปกติที่ไม่ใช้ดนตรีประกอบการสอน ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ไม่อยู่นิ่งหรือชอบเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาเกิดความพอใจในการเรียนที่มีดนตรีประกอบ จากการใช้นักร้องประกอบ 2

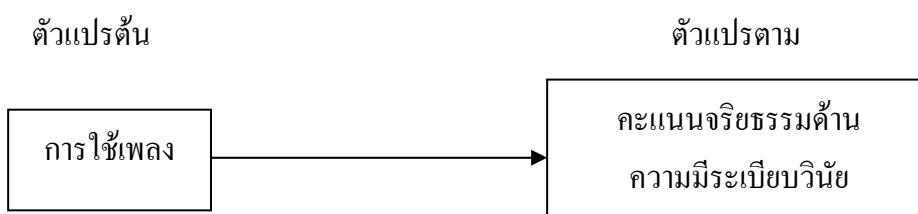
ครั้ง คณะนเเลียการทำคณิตศาสตร์ได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ผลการเรียนรู้ดีเท่ากับการเรียนโดยลำพังในห้องปฏิบัติการ และดีกว่าการเรียนในห้องเรียนปกติที่ไม่มีดนตรีประกอบการสอน

Frankenberger (1979) ได้ศึกษาผลของการใช้ดนตรีร่วมกันกับการฝึกอบรมแบบผ่อนคลายกับเด็กที่มีการเรียนรู้ช้าและมีความก้าวร้าว ผลการศึกษาพบว่า การใช้ดนตรีร่วมกันกับการฝึกอบรมแบบผ่อนคลายช่วยให้เด็กมีการเรียนรู้ดีขึ้นและมีความก้าวร้าวทางอารมณ์ลดลง

จากงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การใช้เพลงหรือดนตรีประกอบ การเรียนการสอน หรือสอดแทรกเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่ทำให้เด็กปฐมวัยได้รับพัฒนาการในหลายด้าน เช่น ด้านการเรียนรู้ การฟัง การพูด และพฤติกรรมการแสดงออกที่ดีขึ้น และช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi : Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิง จำนวน 5 ห้องเรียน รวม 151 คน อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สุ่มเลือกโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร เนื่องจากมีความพร้อมและยินดีให้ความร่วมมือในการทดลอง จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) (บุญเรียง, 2545) โดยการจับสลากเลือกห้องเรียนในชั้นอนุบาลปีที่ 2 จากจำนวนห้องเรียน 5 ห้องเรียน เลือกมา 1 ห้องเรียน มีเด็กปฐมวัยจำนวนทั้งสิ้น 30 คน เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เกี่ยวข้องกัน (Two Dependent Sample Test) (บุญเรียง, 2545) โดยใช้รูปแบบ One Group Pretest-Posttest Design (ผ่องพรรณ และสุภาพ, 2540 : 41) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบ On Group Pretest-Posttest Design

	คะแนน	Treatment	คะแนน
	O_1	X	O_2
O_1	คือ การทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยก่อนการทดลอง		
X	คือ การจัดประสบการณ์โดยใช้เพลง		
O_2	คือ การทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยหลังการทดลอง		

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย จำนวนทั้งสิ้น 16 แผน และแบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

การสร้างแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย

การสร้างแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาและดูวัตถุประสงค์ เนื้อหา ลักษณะการจัดกิจกรรมและสื่อเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย
3. สร้างแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยขึ้น ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ กิจกรรม สื่อและอุปกรณ์ การประเมินผล
4. นำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

5. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย
6. นำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความยากง่าย ความเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็กปฐมวัย
7. นำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้
8. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการนำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยไปทดลองใช้ (Try Out) ไปยังโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช
9. เมื่อผ่านการพิจารณาข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยนำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กปฐมวัยชายและหญิงที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อดูความเข้าใจในเรื่องการใช้ภาษา คำสั่ง แล้วนำมาปรับปรุง
10. นำแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยไปทดลองกับเด็กปฐมวัยชายและหญิงที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช

การสร้างแบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย

การสร้างแบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบจากเอกสารต่างๆ รวมทั้งแบบฝึกต่างๆ ของเด็กปฐมวัย และศึกษาการสร้างแบบทดสอบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างแบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย โดยใช้ข้อความประกอบภาพการ์ตูน และมีตัวเลือกให้เลือกตอบ 3 ตัวเลือก ซึ่งมีคำตอบถูกเพียง 1 ตัวเลือก โดยแบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 20 ข้อ ซึ่งคะแนนแบบทดสอบจริยธรรมก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ให้คะแนนโดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด หรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน คะแนนรวมสูงสุดเท่ากับ 20 คะแนน ช่วงคะแนนและความหมายเป็นดังนี้ คือ (วิเชียร, 2530)

0.00 – 6.67 คะแนน จริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับต่ำ

6.68 – 12.34 คะแนน จริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับปานกลาง

12.35 – 20.00 คะแนน จริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับสูง

3. นำแบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ แบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย

5. นำแบบทดสอบพัฒนาการทางจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาเพื่อปรับปรุงเนื้อหา รูปภาพ ภาษา คำถาม คำตอบ

6. นำแบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้

7. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการนำแบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยไปทดลองใช้ (Try Out) ณ โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช

8. เมื่อผ่านการพิจารณาข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยนำแบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย ไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กปฐมวัยชายและหญิงที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช เพื่อดูความเข้าใจในเรื่องการใช้ภาษา คำสั่ง และระยะเวลาการทำแบบ ทดสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วยวิธี Kuder – Richardson 20 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.72 ถือว่าแบบทดสอบจริยธรรมนี้มีความเชื่อถือได้

9. นำแบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับเด็กปฐมวัยชายและหญิงที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช
2. ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
3. นำแบบทดสอบที่ได้ไปตรวจให้คะแนน และนำคะแนนมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ
4. ระยะทำการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โดยนำกลุ่มตัวอย่างมาเข้าร่วมกิจกรรมการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย สัปดาห์ละ 4 วัน ระหว่าง เวลา 08.30 – 09.20 น.
5. ระยะหลังการทดลอง หลังจากได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยครบกำหนดแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) อีกครั้ง โดยผู้วิจัยให้เด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมาทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบชุดเดิม
6. หลังจากนั้นทำแบบทดสอบที่ได้ไปตรวจให้คะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ
7. นำคะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง

ก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest) ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าร้อยละ

2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของจริยธรรมโดยใช้สถิติ t-test (Paired-Samples T-Test)

ผู้วิจัยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย
ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 คะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

คะแนนก่อนการทดลอง				คะแนนหลังการทดลอง			
คนที่	คะแนน	คนที่	คะแนน	คนที่	คะแนน	คนที่	คะแนน
1	13	16	13	1	12	16	15
2	15	17	11	2	12	17	13
3	12	18	15	3	12	18	13
4	11	19	12	4	12	19	13
5	14	20	13	5	13	20	16
6	16	21	13	6	11	21	11
7	11	22	14	7	11	22	18
8	13	23	9	8	12	23	14
9	12	24	13	9	13	24	13
10	10	25	14	10	14	25	16
11	13	26	12	11	17	26	14
12	12	27	13	12	15	27	15
13	9	28	15	13	13	28	14
14	12	29	13	14	15	29	16
15	13	30	11	15	14	30	15

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของเด็กปฐมวัย จำแนกตามคะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ก่อนการทดลอง

(n = 30)

คะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ก่อนการทดลอง	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 12	7	23.3
12 – 14	19	63.3
15 - 18	4	13.4
$\bar{X} = 12.56$ S.D. = 1.67		
รวม	30	100.0

จากตารางที่ 3 เด็กปฐมวัยมีคะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยก่อนการทดลองเฉลี่ยเท่ากับ 12.56 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.67 คะแนน คะแนนต่ำสุด 9 คะแนน คะแนนสูงสุด 16 คะแนน โดยพบว่าคะแนนอยู่ระหว่าง 12 – 14 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 63.3 คะแนนอยู่ระหว่าง 9 – 11 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 23.3 และคะแนนสูงกว่า 14 คะแนน เพียงร้อยละ 13.4

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละของเด็กปฐมวัย จำแนกตามคะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย หลังการทดลอง

(n = 30)

คะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย หลังการทดลอง	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 12	3	10.0
12 – 14	17	56.7
15 - 18	10	33.3
$\bar{X} = 13.73$ S.D. = 1.80		
รวม	30	100.0

จากตารางที่ 4 เด็กปฐมวัยมีคะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยหลังการทดลองเฉลี่ยเท่ากับ 13.73 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.80 คะแนน คะแนนต่ำสุด 11 คะแนน

คะแนนสูงสุด 18 คะแนน โดยพบว่าคะแนนอยู่ระหว่าง 12 – 14 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 56.7
คะแนนอยู่ระหว่าง 15 -18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และคะแนนต่ำกว่า 12 คะแนน เพียงร้อยละ 10.0

การทดสอบสมมติฐาน

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเป็นสื่อมีพัฒนาการทางจริยธรรม
ด้านความมีระเบียบวินัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ผลการทดสอบสมมติฐานมี
รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยก่อนและหลังการ
ทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	df	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนการทดลอง	30	29	12.56	1.67	- 2.638*	.013
หลังการทดลอง	30		13.73	1.80		

*p < .05

จากตารางที่ 5 คะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยก่อนการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย
เท่ากับ 12.56 คะแนน และพบว่า คะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยหลังการทดลอง มี
คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.73 คะแนน เมื่อนำคะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย
มาวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า เด็กปฐมวัยหลังการทดลอง และก่อนการทดลองมีคะแนนจริยธรรมด้าน
ความมีระเบียบวินัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือเด็กปฐมวัยมีคะแนน
เฉลี่ยของจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตาม
สมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย

ผลการวิจัยพบว่า ก่อนทดลองเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยเท่ากับ 12.56 คะแนน ซึ่งถือว่าจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเนื่องจากครูผู้สอนให้ความสำคัญทางวิชาการมากกว่าการส่งเสริมจริยธรรมความด้านมีระเบียบวินัย

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า หลังจากได้จัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย ให้เด็กปฐมวัยทำแบบทดสอบจริยธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เด็กปฐมวัยมีระดับคะแนนเฉลี่ยจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย เท่ากับ 13.73 คะแนน คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยหลังการทดสอบสูงกว่า ก่อนการทดสอบ ซึ่งเท่ากับ 12.56 คะแนนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นแสดงว่าเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยจากการจัดประสบการณ์ด้วยโดยใช้เพลง เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังในเด็กที่มีพื้นฐานการมีวินัยในตนเองที่ดีขึ้นเพลงเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม ที่สำคัญคือช่วยให้เด็กได้พัฒนาด้านอารมณ์สุนทรีย์ มีจิตใจที่ดีงาม และละเอียดอ่อน (ณรุทธ์, 2541)

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า การใช้เพลงหรือดนตรีให้แก่เด็กนั้น ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา สังคม อารมณ์ และสติปัญญาของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กปฐมวัยนั้น เพลงช่วยพัฒนาจริยธรรมของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กจะเรียนรู้ความมีระเบียบวินัยไปพร้อมกับความสนุกสนานของเพลง นอกจากนี้เพลงและดนตรียังช่วยให้เด็กกล้าแสดงออก มีพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือเพื่อนๆ ร่วมชั้นเรียน จึงนับได้ว่าเพลงหรือดนตรีมีคุณค่าต่อการจัดประสบการณ์สอดแทรกจริยธรรมของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง

การนำเพลงมาใช้ประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนนั้นสามารถนำมาใช้ได้กับทุกเนื้อหาวิชา ซึ่งครูจะต้องมีความมั่นใจในการใช้บทเพลงมาประกอบการสอน โดยครูใช้เพลงหรือดนตรีกระตุ้นความสนใจของนักเรียน เพื่อนำเข้าสู่บทเรียนหรืออาจแทรกเพลงเข้าไปในระหว่างการสอน จะด้วยวิธีการร้อง การฟังหรือทำท่าทางประกอบ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์

สังคม และสติปัญญา และยังเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก เช่น การรักษาความสะอาด ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคี และความมีระเบียบวินัยต่อไป

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานและองค์ความรู้เกี่ยวกับเพลงสำหรับการสอนเด็กปฐมวัย ซึ่งจะเป็นแนวทางสำหรับครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย ในการเลือกใช้เพลงสำหรับการจัดประสบการณ์ การเลือกใช้เพลงของผู้ปกครอง และเป็นแนวคิดให้ผู้ผลิตเพลงได้พัฒนาเพลงสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อการเรียนรู้ที่ครอบคลุม และการนำไปใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อศึกษาผลของการใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิง จำนวน 151 คน อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ลี้เกตุสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สุ่มเลือกโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ลี้เกตุสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร เนื่องจากมีความพร้อมและยินดีให้ความร่วมมือในการทดลอง จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) (บุญเรียง, 2545) โดยการจับสลากเลือกห้องเรียนในชั้นอนุบาลปีที่ 2 จากห้องเรียน 5 ห้องเรียน เลือกมา 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลง เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย จำนวนทั้งสิ้น 16 แผนและแบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าร้อยละ
2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของจริยธรรมโดยใช้สถิติ t-test (Paired-Samples T-Test)

สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเป็นสื่อ มีคะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ผลการวิจัย

1. คะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยก่อนการทดลองเฉลี่ยเท่ากับ 12.56 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.67 คะแนน คะแนนต่ำสุด 9 คะแนน คะแนนสูงสุด 16 คะแนน โดยพบว่าคะแนนอยู่ระหว่าง 12 – 14 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 63.3 คะแนนอยู่ระหว่าง 9 – 11 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 23.3 และคะแนนสูงกว่า 14 คะแนน เพียงร้อยละ 13.4

2. คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยหลังการทดลองเฉลี่ยเท่ากับ 13.73 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.80 คะแนน คะแนนต่ำสุด 11 คะแนน คะแนนสูงสุด 18 คะแนน โดยพบว่าคะแนนอยู่ระหว่าง 12 – 14 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 56.7 คะแนนอยู่ระหว่าง 15 -18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และคะแนนต่ำกว่า 12 คะแนน เพียงร้อยละ 10.0

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยพัฒนาของจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากการศึกษาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยพบว่า ภายหลังจากทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้เพลง ดังนั้นควรส่งเสริมให้นำแผนการจัดประสบการณ์การใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยไปใช้กับเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง

2. จากการศึกษาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยพบว่า หลังจากการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น ดังนั้นครูควรมีการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงในการสอนจริยธรรมอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการปลูกฝังจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยในระดับสูง

3. แบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบทดสอบมาตรฐาน ได้ทำการทดสอบเพื่อหาค่า

ความเชื่อมั่นแล้ว ดังนั้นสถานศึกษาควรนำไปใช้กับเด็กปฐมวัยในการประเมินจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย และการเรียนรู้ได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านอื่นๆ เช่น ความความเมตตา กรุณา ความมีน้ำใจ และความร่วมมือ เป็นต้น
2. ควรศึกษาการใช้เพลงเพื่อพัฒนาการและทักษะด้านอื่นๆ เช่น พัฒนาการทางคณิตศาสตร์ และพัฒนาการทางด้านภาษา เป็นต้น
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบการใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยในเขตกรุงเทพมหานครกับเด็กปฐมวัยในต่างจังหวัด
4. ควรศึกษาเปรียบเทียบการใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยกับเด็กพิเศษ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางอารมณ์ และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นต้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมวิชาการ. 2523. แนวทางการพิจารณาจริยธรรม: การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมศาสนา.

_____. 2540. คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3-6 ปี). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

_____. 2543. ถึงเวลาปรับเปลี่ยนพัฒนาคนกันใหม่. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

กรมศาสนา 2534. คู่มือการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมศาสนา

กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542. การใช้การเล่นเป็นสื่อการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย. วารสารศึกษาศาสตร์. 3 (1): 21-21.

_____. 2545. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยเตาะแตะ. วารสารศึกษาศาสตร์. 6 (3): 65.

โกวิท ชันศิริ. 2520. ดนตรีและการเคลื่อนไหว. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สารมวลชนแผนการพิมพ์.

จักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์. 2528. วันสุนทราภรณ์และ 25 ปี ผู้ร่วมงาน. กรุงเทพมหานคร: สักดิ์โสภารพิมพ์.

เจริญ ไวรวัจนกุล. 2531. ความเป็นครู. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

นัทรสุดา เขียวปรีชา. 2537. พัฒนาการสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมในบรรยากาศที่มีเสียงดนตรีประกอบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ชาญชัย อินทรประวัติ. (ม.ป.ป). **ระเบียบวินัยกับความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพมหานคร: อัดสำเนา

_____. 2535. **รายงานการวิจัยศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรมของนิสิต**. สงขลา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา.

ณรงค์ศักดิ์ ตะละกัญ. 2529. **วินัยกับการพัฒนาเด็ก. การพัฒนาคุณภาพชีวิต**. กรุงเทพมหานคร: ศิวพรการพิมพ์.

ณรุทธิ์ สุทธจิตต์. 2541. **จิตวิทยาการสอนดนตรี**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2524. **พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2: จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

_____. 2538. **ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

คุชฎี บริพัตร ณ อยู่ธยา. 2521. **กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย: ดนตรีและการเคลื่อนไหว. หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สารมวลชน.

ทิสนา แจมมณี และคณะ. 2535. **หลักการและรูปแบบการพัฒนาศูนย์เด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย**. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชชัย นาควงษ์. 2537. **เล่มเกมประกอบเพลง. ก้าวไกล**. 5 (1): 81-81.

ธีรพร กุลนันทน์. 2544. **การพัฒนาลักษณะนิสัยทางจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครสวรรค์: คอมพิวเตอร์แอนดกราฟฟิค.

ธีระพร อูวรรณโณ. 2530ก. **จริยธรรมกับการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระพร อูวรรณโณ. . 2530ข. จริยธรรมกับการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2530ค. จริยธรรมกับการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2530ง. จริยธรรมกับการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงเยาว์ คลิกคล้าย. 2543. ความสามารถในการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

นันท์รัตน์ คมขำ. 2539. การศึกษาการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญมี แท่นแก้ว. 2541. จริยธรรมกับชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.

บุญเรียง ขจรศิลป์. 2545. สถิติวิจัย. I พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ็น. การพิมพ์.

เบญจพร สมานมาก. 2540. ผลของการจัดกิจกรรมละครสอดเสริมจริยธรรม และการสนทนาเสริมจริยธรรมที่มีต่อการรับรู้ทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ประภาศรี สีอำไพ. 2543. พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรีดา กลั่นแก้ว. 2529. การวิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรมในหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และ สุภาพ จัตุราภรณ์. 2540. การออกแบบวิจัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2542. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาการศึกษา.

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ประยุตโต). 2545. การศึกษานับง่าย. กรุงเทพมหานคร: อนุบาล
หนูน้อย.

พระราชมุณี. 2527. “จริยธรรมศึกษา”. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์.

พัชรา พุ่มพชาดิ. 2533. อิทธิพลของเสียงดนตรีที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พิทยา รุ่งราตรี. 2534. เพลงเพื่อการศึกษา. พระนครศรีอยุธยา: สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

พิภพ วังเงิน. 2545. จริยธรรมวิชาชีพ. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2542. รวบรวมความเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการศึกษา. **ความรู้คู่
คุณธรรม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2532. เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ
การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 11-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

_____. 2543. พัฒนาการเด็กและการเลี้ยงดู. พิมพ์ครั้งที่ 14. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช.

มาลี จูทา. 2542. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: อักษรการพิมพ์.

เยาวพา เดชะคุปต์. 2540. ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

_____. 2542. การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม็ค.

ระลึก สัทธาพงศ์. 2529. เพลงค่ายพักแรม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ราตรี รุ่งทิวชัย. 2539. เพลงกับการสอนคณิตศาสตร์. สารพัฒนาหลักสูตร. 15 (124): 61-61.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2525. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.

ราศี ทองสวัสดิ์. 2540. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็ก 3-6 ขวบ. วารสารศึกษาปฐมวัย. 1 (3): 31-32.

โรม สุรเสน. 2534. คู่มือการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมศาสนา.

ละออ ชุตีกร. 2527. เพลงและดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย. เอกสารการสอนชุดวิชา วรรณกรรมและลีลาคีรีระดับปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 8-10. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

วรศักดิ์ ชันทอง. 2544. การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา ที่มีการนำเสนอเนื้อหาเป็นกรณีตัวอย่างสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยบูรพา.

วราภรณ์ รุ่งเรือง. 2549. แนวคิดในการแต่งเพลงสำหรับเด็กของคณะกรรมการวิทยุโรงเรียนกรณีศึกษาบทเพลงวิทยุโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วาโร เฟื่องสวัสดิ์. 2544. การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2542. พลังการเรียนรู้ในกระบวนทัศน์ใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เอส อาร์ พรินติ้ง.

วิเชียร เกตุสิงห์. 2530. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

วิทย์ วิศุทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. 2530. หนังสือเรียนสังคมศึกษารายวิชา ส. 402.

กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.

สมศักดิ์ สันธุระเวช. 2539. หนังสือเรียนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.

สมศักดิ์ สันธุระเวช. 2541. ระบบการเตรียมความพร้อมทางสมอง. วารสารวิชาการ.

กรุงเทพมหานคร: 1 (3): 11-12.

สาโรช บัวศรี. 2527. จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2545. การวัดและประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุกรี เจริญสุข. 2541. เพลงเด็ก. วารสารการศึกษา. 21 (4): 24-26.

สุมนา พานิช. 2531. การเตรียมความพร้อมเด็กเล็ก. ราชบุรี: โรงเรียนชุมชนเมืองราชบุรี. อัดสำเนา

สุธีรัตน์ ศุกวิบูลย์. 2538. อิทธิพลของเพลงที่มีต่อพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยของเด็กนักเรียน.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุภาพร สุขเจริญ. 2531. ความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ทางจริยธรรมกับพฤติกรรมทางจริยธรรม

ของนักเรียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมน อมรวิวัฒน์ และทศนา แคมมณี. 2527. หลักการสอนจริยธรรม. กลวิธีการสอนจริยศึกษา

และการสอดแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรศักดิ์ ประจันตะเสน. 2544. การศึกษาวิเคราะห์พุทธจริยธรรมจากวรรณคดีโคลงโลกนิติ.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2544. **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. 2540. **หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาล 3-5 ขวบ**. เอกสารประกอบการอบรมครูสอนระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2538. **แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 เล่ม 1**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

_____. 2541. **คู่มือการจัดกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ระดับก่อนประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544. **การเรียนรู้อย่างมีความสุข: สารเคมีในสมองกับความสุข: พัฒนาสมองและการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร: โฉมิตการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ. 2526. **เอกสารประกอบการเรียนการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือวิสามัญขั้นความรู้ขั้นสูง**. กาญจนบุรี: สหાયการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2529. **วิทยากรกับการปลูกฝังและการสร้างเสริมค่านิยม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

_____. 2537. **การสร้างเสริมวินัย คู่มือแนะแนวทางปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

_____. 2540. **คู่มือครูเพื่อพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

ไสว มาลาทอง. 2542. คู่มือการศึกษาจริยธรรมสำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหาร
นักปกครองและประชาชนทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมศาสนา.

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2529. การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียน
มัธยมศึกษา เล่มที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

อัศวิทธิ์ เรืองรอง. 2539. ภาษาไทยในเพลง. สารสถาบันภาษาไทย. 3 (4): 90

อารมณ สุวรรณपाल. 2539. การเตรียมความพร้อมด้านทักษะฝึกอบรมครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ
อบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อำไพ สุจริตกุล. 2530. กลวิธีสอนจริยศึกษาและการสอดแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตร
ประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วงศ์สว่างการพิมพ์.

อุบล แก้วหัวไทร. 2542. การพัฒนาแบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเองแบบสถานการณ์ที่เป็น
ภาษา และแบบสถานการณ์ที่เป็นภาพการ์ตูนที่มีรูปแบบคำถามต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โท, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

Arthur, S.R. 1985. **The Penguin: Dictionary of Psychology.** English: Penguin Group Inc.

Bandura, A. 1986. **Social Learning Theory.** Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.

Frankenberger, A.W. 1979. **Relation Training with Aggressive Mentally Retarded Adults.**
Ohio: Ph.D. Dissertation.

Freud, S. 1949. **An Outline of Psychoanalysis.** New York: W.W. Norton Co.

Jackman, H.L. 1997. **Early Education Curriculum: A Child's Connection to the World.** New
York: Delmar.

Karrach, J.R. 1992. **Nursery Rhymes in Children's Britanica.** V. 13 p. 61

Kohlberg, L. 1976. **Moral State and Moralization: The Cognitive Development Approach, Moral Development and Behavior.** Ed. by Thomas Lickona, New York: Holt Rinchart and Winston.

Neufeldt, V. and D.B. Guralnik. 1994. **Webster's New World Dictionary of American English.** New York: Prentice-Hall.

Scott, W.A. and A. Wertherimer. 1975. **Introduction to Psychological Research.** 4 th ed. New York: John Wiley and Son.

Skinner, B.E. 1971. **Beyond Freedom and Dignity.** New York: Alferd A. Knop Co.

Piaget, J. 1962. **The Moral Judgment of the Child.** New York: Collierv Book.

Vincent, E.L. 1961. **Human Psychological Development.** New York: The Ronald Press Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

**รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลง
และแบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย**

1. ดร.ปัญญา รุ่งเรือง	อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปนิเทศ
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. อาจารย์อรพรรณ บุตรกัตัญญ	อาจารย์ประจำสาขาปฐมวัยศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. อาจารย์จุไรพร รอดเชื้อ	อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาลคหกรรมศาสตร์
เกษตร ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ อาคารสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 0-2942-8445-49 ภายใน 1286, 1287

ที่ ศธ 0513.11501/2342

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ดร.ปัญญา รุ่งเรือง

ด้วย นายเทวินท์ ศรีรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย” ภายใต้การควบคุมของ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัทมาวดี เล่ห์มงคล, Ph.D.	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์วรรณ สุทธิจิตร, ค.ม.	กรรมการสาขาวิชาเอก
3. น.ต.สัญญา พัฒนสิทธิ์, กศ.ค.	กรรมการสาขาวิชารอง

ในการวิจัยครั้งนี้ จำเป็นจะต้องใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดีที่จะให้คำแนะนำ และตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือดังกล่าวเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นายเทวินท์ ศรีรัตน์ และขอขอบคุณมา ณ
ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วินัย อาจคงหาญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ อาคารสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 0-2942-8445-49 ภายใน 1286, 1287

ที่ ศธ 0513.11501/2342

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์อรพรรณ บุตรกตัญญู

ด้วย นายเทวินท์ ศรีรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาปฐมวैयाศึกษา ภาควิชาการศึกษา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย” ภายใต้การควบคุมของ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัทมาวดี เล่ห์มงคล, Ph.D.	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์วรรณ สุทธิจิตร, ค.ม.	กรรมการสาขาวิชาเอก
3. น.ต.สัญญาชัย พัฒนสิทธิ์, กศ.ค.	กรรมการสาขาวิชารอง

ในการวิจัยครั้งนี้ จำเป็นจะต้องใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดีที่จะให้คำแนะนำ และตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือดังกล่าวเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นายเทวินท์ ศรีรัตน์ และขอขอบคุณมา ณ
ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วินัย อาจคงหาญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ อาคารสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 0-2942-8445-49 ภายใน 1286, 1287

ที่ ศธ 0513.11501/2342

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์จุไรพร รอดเชื้อ

ด้วย นายเทวินท์ ศรีรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาปฐมนิเทศศึกษา ภาควิชาการศึกษา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย” ภายใต้การควบคุมของ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัทมาวดี เล่ห์มงคล, Ph.D.	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์วรรณ สุทธิจิตร, ค.ม.	กรรมการสาขาวิชาเอก
3. น.ต.สัญญาชัย พัฒนสิทธิ์, กศ.ค.	กรรมการสาขาวิชารอง

ในการวิจัยครั้งนี้ จำเป็นจะต้องใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดีที่จะให้คำแนะนำ และตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือดังกล่าวเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นายเทวินท์ ศรีรัตน์ และขอขอบคุณมา ณ
ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วินัย อาจคงหาญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ใช้สถานที่เพื่อทำการวิจัย

ที่ ศธ 0513.109/

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

50 พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

มิถุนายน 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ใช้สถานที่เพื่อทำการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช

ด้วยนายเทวินท์ ศรีรัตน นิสิตปริญญาโท สาขาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย” ภายใต้การควบคุมของ

1. ผศ.ดร.ปัทมาวดี	เล่ห์มั่งกล	ประธานกรรมการ
2. รศ.วรรณา	สุตวิจิตร	กรรมการสาขาวิชาเอก
3. นศ.ดร.สัณชัย	พัฒนสิทธิ์	กรรมการสาขาวิชารอง

ในการวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องใช้สถานที่เพื่อทดลองผลของการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ ประกอบ การทำวิจัยในเรื่องดังกล่าว ภาควิชาการศึกษาพิจารณาเห็นว่า โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชเป็นสถานที่ที่เหมาะสมในการทำวิจัยครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านขอใช้สถานที่ ตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึง เดือนสิงหาคม ระหว่างเวลา 09.00 - 11.00 น.

ภาควิชาการศึกษา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พรทิพย์ ไชยโส)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษา

ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โทร.0-2579-7114 ต่อ 111

โทรสาร 0-2942-8667

ภาคผนวก ง

คู่มือการใช้แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็ก
ปฐมวัย

คู่มือการใช้แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลง เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของ เด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แผนการการจัดประสบการณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนา
จริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย โดยใช้เพลงเป็นสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย ที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี
ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2
2. ในการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง
3. ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ ติดต่อกันสัปดาห์
ละ 4 วัน วันละ 20 นาที
4. เพลงที่ใช้ในการสอนมีจำนวน 8 เพลง ผู้วิจัยสอนเพลง 1 เพลง โดยใช้ระยะเวลา
ดำเนินการสอน 2 วัน ดังมีรายละเอียดดังนี้
 - 4.1 เพลง เรามาเรียน
เรื่อง เด็กดีมีวินัยในการเรียน
 - 4.2 เพลง เด็กดีรอได้
เรื่อง เด็กดีรอได้
 - 4.3 เพลง เก็บของเข้าที่
เรื่อง มาเก็บของเข้าที่กันเถอะ
 - 4.4 เพลง เราไม่เอา
เรื่อง เราไม่เอา ถ้าไม่ใช่ของเรา
 - 4.5 เพลง เด็กดีต่อแถว
เรื่อง เด็กดีควรเข้าแถว
 - 4.6 เพลง เด็กดีมีมารยาท
เรื่อง เด็กดีควรมีมารยาท
 - 4.7 เพลง หน้าที่เด็กดี
เรื่อง เด็กดีรู้หน้าที่
 - 4.8 เพลง ทิ้งถูกที่
เรื่อง เด็กดีน่ารักทิ้งขยะถูกที่

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 1

เรื่อง เด็กดีมีวินัยในการเรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัยในการเรียน

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยพูดทักทายกับเด็ก เกี่ยวกับการมาโรงเรียน
2. ผู้วิจัยแนะนำหุ่นมือตุ๊กตาลิงแก่เด็ก ให้ตุ๊กตาลิงสอนเนื้อเพลง “เรามาเรียน” โดยให้เด็กพูดตามที่สะท้อนจนจบเพลง
3. ให้ตุ๊กตาลิงสอนร้องเพลง และให้เด็ก ๆ สนุกกับการร้องเพลงกับตุ๊กตาลิง
4. สรุปถึงเนื้อหาจากเพลงที่ร้อง และทบทวนพฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กรวมทั้งร้องเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

1. เพลง “เรามาเรียน”	2. กีตาร์
3. หุ่นมือ ตุ๊กตาลิง	4. หมวกตุ๊กตา

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรม การสนทนา และการตอบคำถามของเด็ก

เพลง" เรามาเรียน "

เนื้อร้อง-ทำนอง : เทรินทร์ ศรีรัตน์

เรา มา เรียน เรา ตั้งใจ เรียน เรา มา เรียน อ่าน เขียน ทุก วัน

เรา มา เรียน เรา จะ ข - ยืน มา โรง เรียน กัน ทุก วัน เอย

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 2

เรื่อง เด็กมีวินัยในการเรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัยในการเรียน

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยพูดทักทายเด็ก และแนะหุ้มนมือตุ้กตาลิง ให้ตุ้กตาลิงเป็นตัวแทนผู้วิจัยในการสนทนากับเด็กถึงเรื่องที่เคยเรียนมาแล้ว
2. ให้เด็ก ๆ ร้องเพลง “เรามาเรียน” ที่ตุ้กตาลิงเคยสอนให้เด็กร้องพร้อม ๆ กัน เพื่อเป็นการทบทวน
3. ให้ตุ้กตาลิงเล่านิทานเรื่อง “นุ้มนุ้มนจอมจีเกียจ” ให้เด็ก ๆ ฟัง
4. พูดคุย สนทนา และซักถามเกี่ยวกับนิทานที่เด็ก ๆ ได้ฟัง ลักษณะของตัวละคร ในเรื่องเป็นอย่างไร
5. สรุปถึงเนื้อหาของเพลงที่ได้ร้อง และร้องเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

1. เพลง “เรามาเรียน”	2. กีตาร์
3. หุ้มนมือตุ้กตาลิง	4. นิทาน เรื่อง “นุ้มนุ้มนจอมจีเกียจ”

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรม การสนทนา และการตอบคำถามของเด็ก

เพลง" เรามาเรียน "

เนื้อร้อง-ทำนอง : เทรินทร์ ศรีรัตน

เรา มา เรียน เรา ตั้ง ใจ เรียน เรา มา เรียน อ่าน เขียน ทุก วัน

5 เรา มา เรียน เรา จะ ช - ยืน มา โรงเรียน กัน ทุก วัน เอย

นุ้มบีมจอมขี้เกียจ

ผู้แต่ง : เทวินท์ ศรีรัตน

เช้าวันหนึ่งซึ่งเป็นวันที่เด็ก ๆ ทุกคนต้องตื่นแต่เช้าเพื่อไปโรงเรียนให้ทันเข้าแถวเคารพธงชาติ แต่สำหรับนุ้มบีมแล้วเขาคิดว่าไม่จำเป็นต้องตื่นแต่เช้าเพื่อรีบไปเรียนเพราะบ้านของนุ้มบีมอยู่ติดกับโรงเรียนนั่นเองนุ้มบีมก็เลยชอบนอนตื่นสาย และถึงโรงเรียนช้ากว่าเพื่อน ๆ เป็นประจำ แล้วเมื่อถึงเวลาเรียนก็ชอบนำของเล่นมาเรียน ขวนเพื่อนคุย แกล้งเพื่อน จิตเขียนโต๊ะเรียน ครูสั่งการบ้าน นุ้มบีมก็ไม่ยอมทำจึงทำให้นุ้มบีมไม่เข้าใจในเรื่องที่เรียน และเพื่อน ๆ ก็ไม่อยากเล่นกับนุ้มบีม เพราะนุ้มบีมเป็นเด็กเกเรและดื้อมาก นุ้มบีมยังทำตัวแบบเดิมเรื่อยมา พอถึงวันสอบเพื่อที่จะเลื่อนชั้น นุ้มบีมทำข้อสอบไม่ได้ ในขณะที่เพื่อน ๆ สอบได้คะแนนดีกันทุกคน จึงได้เลื่อนชั้นต่อไป ส่วนนุ้มบีมต้องเรียนซ้ำชั้น ไม่ได้เลื่อนชั้นเหมือนเพื่อน ๆ นุ้มบีมรู้สึกเสียใจมาก รวมไปถึงคุณพ่อ คุณแม่ของนุ้มบีมก็ผิดหวังในตัวนุ้มบีมมาก ต่อมานุ้มบีมเลยปรับปรุงตัวเองใหม่ เชื้อฟังคุณครู ตั้งใจเรียน ขยันทำการบ้านนุ้มบีมจึงได้เลื่อนชั้นต่อไป คุณพ่อคุณแม่ก็ภูมิใจในตัวนุ้มบีมมากด้วย

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 3

เรื่อง เด็กดีรอได้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัยในการรอคอย

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยพูดทักทายเด็ก และสนทนาในเรื่องการรู้จักการรอคอย
2. ผู้วิจัยแนะนำหุ่นมือตุ๊กตาช้างแก่เด็ก ให้ตุ๊กตาช้างสอนเนื้อเพลง “เด็กดีรอได้” โดยให้เด็กพูดตามที่ละท่อน จนจบเพลง
3. ให้ตุ๊กตาช้างสอนเด็กร้องเพลง “เด็กดีรอได้” โดยให้เด็กร้องตามที่ละท่อนจนจบเพลง
4. ผู้วิจัยให้เด็กดูบัตรภาพที่แสดงถึงการรู้จักการรอคอย และการไม่รู้จักการรอคอย
5. ให้เด็กๆ ออกมาเลือกภาพที่แสดงให้เห็นถึงการรู้จักการรอคอยและการไม่รู้จักการรอคอย
6. สรุปถึงเนื้อหาของเพลง และสนทนาถึงการรู้จักการรอคอย รวมทั้งร้องเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

1. เพลง “เด็กดีรอได้”	2. กีตาร์
3. หุ่นมือตุ๊กตาช้าง	4. บัตรภาพ

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรม การสนทนาและการตอบคำถามของเด็ก

เพลง " เด็กดีรอได้ "

เนื้อร้อง/ทำนอง : เทรินท์ ศรีรัตน

ไม่ แย่ง กัน ไม่ แกล้ง กัน ไม่ ทะ เลาะ กัน ถ้า เพื่อน นั้น เล่น อยู่

รอ สัก ครู หนึ่ง รอ สัก ครู หนึ่ง รอ สัก ครู หนึ่ง เรา จึง ได้ เล่น ต่อ

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 4

เรื่อง เด็กดีรอได้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัยในการรอคอย

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยพูดทักทายกับเด็ก และซักถามเพื่อทบทวนถึงเรื่องที่เคยเรียนมาแล้ว เด็กๆ จำได้ไหมว่าตุ๊กตาช้างได้สอนอะไรให้กับเด็กๆ บ้างนะ
2. ผู้วิจัยให้เด็กๆ ร้องเพลง “เด็กดีรอได้” ที่ตุ๊กตาช้างเคยสอนให้เด็กร้องพร้อมๆ กัน
3. ผู้วิจัยให้เด็กนั่งเป็นวงกลม และอธิบายถึงคำคล้องจองมอญซ่อนผ้าและวิธีการเล่นมอญซ่อนผ้า แล้วให้เด็กเล่นร่วมกัน
4. สรุปถึงเนื้อหาของเพลง และกิจกรรม รวมทั้งร้องเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

1. เพลง “เด็กดีรอได้”	2. คำคล้องจอง “มอญซ่อนผ้า”
3. กีตาร์	4. หุ่นมือตุ๊กตาช้าง
5. ผ้าเช็ดหน้า	

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรม การสนทนาและการตอบคำถามของเด็ก

เพลง " เด็กดีรอได้ "

เนื้อร้อง/ทำนอง : เทวรินทร์ ศรีรัตน

ไม่ แย่ง กัน ไม่ แกล้ง กัน ไม่ ทะ เลาะ กัน ถ้า เพื่อน นั้น เล่น อยู่

6 รอ สัก ครู หนึ่ง รอ สัก ครู หนึ่ง รอ สัก ครู หนึ่ง เรา จึง ได้ เล่น ต่อ

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 5

เรื่อง มาเก็บของเข้าที่กันเถอะ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัย รู้จักการเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อย

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยทักทายกับเด็กและสนทนาเรื่องการเก็บของเข้าที่
2. ผู้วิจัยแนะนำหุ่นมือตุ๊กตาเปิดแฉะเด็ก ให้ตุ๊กตาเปิดสอนเนื้อเพลง “เก็บของเข้าที่” โดยให้เด็กพูดตามที่ละท่อนจนจบเพลง
3. ให้ตุ๊กตาเปิดสอนเด็กๆ ร้องเพลง “เก็บของเข้าที่” โดยให้เด็กๆ ร้องตามที่ละท่อนจนจบเพลง
4. ให้ตุ๊กตาเปิดเล่านิทานเรื่อง “เด็กดีเก็บของเข้าที่” ให้เด็กฟังและให้เด็กแสดงบทบาทสมมติประกอบนิทาน
5. พูดคุย สนทนา และซักถามเกี่ยวกับนิทานที่เด็กๆ ได้ฟังลักษณะของตัวละครในเรื่องเป็นอย่างไร
6. สรุปลงเนื้อหาของเพลงและร้องเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

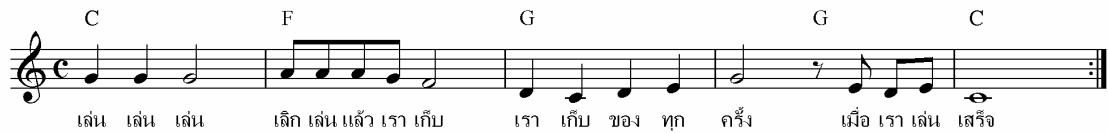
1. เพลง “เก็บของเข้าที่”	2. กีตาร์
3. นิทานเรื่อง “เด็กดีเก็บของเข้าที่”	4. หุ่นมือตุ๊กตาเปิด
5. หมวกตุ๊กตา	

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรม การสนทนาและการตอบคำถามของเด็ก

เพลง "เก็บของเข้าที่"

เนื้อร้อง/ทำนอง : เทวรินทร์ ศรีรัตน

เด็กดีเก็บของเข้าที่

ผู้แต่ง : เทวรินทร์ ศรีรัตน

ค.ช.ก๊วกโก่ มีของเล่นมากมาย อยู่ที่บ้านจึงได้เล่นอย่างสนุกสนาน แต่เมื่อเลิกเล่นแล้ว
 ค.ช.ก๊วกโก่ ไม่ชอบเก็บของเล่นเข้าที่ ทำให้ของเล่นหายอยู่บ่อยๆ คุณพ่อคุณแม่ก็เลยไม่ซื้อของเล่นให้
 ค.ช.ก๊วกโก่ อีก พอมาโรงเรียน ค.ช.ก๊วกโก่ ได้เล่นของเล่นกับเพื่อนในห้องเรียน พอเลิกเล่น
 ค.ช. ก๊วกโก่ ก็ไม่ยอมช่วยเพื่อนเก็บของเล่น ชอบใช้ให้เพื่อนนำของเล่นไปเก็บ เลยไม่มีเพื่อนคนไหน
 อยากรจะเล่นด้วย ส่วน ค.ญ.กระต่ายเป็นเด็กดีน่ารัก เมื่อเลิกเล่นของเล่นแล้ว นำไปเก็บเข้าที่อย่างเป็น
 ระเบียบ ทุกครั้ง และเมื่อต้องการเล่นอีกครั้งก็สามารถหยิบมาเล่นได้สะดวก คุณพ่อคุณแม่ รู้สึก
 ภูมิใจ เลยซื้อของเล่นมาให้เล่นมากมาย พอมาอยู่ที่โรงเรียน ได้เล่นของเล่นกับเพื่อน และเมื่อเลิกเล่น
 ก็ช่วยเพื่อนนำของเล่นไปเก็บเข้าที่ทุกครั้ง เพื่อน ๆ ก็เลยชอบเล่นด้วย ทำให้ ค.ญ.กระต่ายมีเพื่อนเยอะ

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 6

เรื่อง รู้จักการเก็บของเข้าที่

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัยใน รู้จักการเก็บของเข้าที่

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยพูดคุยทักทายกับเด็ก และสนทนาถึงเรื่องที่เด็ก ๆ เคยเรียนมา ไหนลองยกมือขึ้นชี้ เด็ก ๆ คนไหนเล่นแล้วรู้จักเก็บบ้าง วันนี้เรามาทบทวนกันดีกว่า
2. ผู้วิจัยให้เด็ก ๆ ร้องเพลง “เก็บของเข้าที่” ที่ผู้ติดตามเปิดเคสสอนให้เด็ก ๆ ร้องพร้อม ๆ กัน
3. ผู้วิจัยนำของเล่นภายในห้องเรียน เช่น บล็อก, เกมการศึกษา, ตุ๊กตา เช่น บล็อก, เกมการศึกษา, ตุ๊กตา วางให้เด็ก ๆ เล่น โดยมีข้อตกลงว่าเมื่อได้ยินเสียงเพลง “เก็บของเข้าที่” โดยผู้ติดตามเปิดเป็นผู้ร้อง จากนั้นให้เด็ก ๆ หยุดเล่นทันทีแล้วนำของเล่นไปเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย
4. สรุปซักถามถึงเนื้อหาของเพลง และการปฏิบัติตนหลังจากเล่นเสร็จรวมทั้งร้องเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

1. เพลง “เก็บของเข้าที่”	2. ของเล่น เช่น บล็อก, เกมการศึกษา, ตุ๊กตา
3. หุ่นมือตุ๊กตาเปิด	4. กีตาร์

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรม การสนทนาและการตอบคำถามของเด็ก

เพลง "เก็บของเข้าที่"

เนื้อร้อง/ทำนอง : เทรินทร์ ศรีรัตน์

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 7

เรื่อง เราไม่เอา ถ้าไม่ใช่ของเรา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัยในเรื่องของความซื่อสัตย์ ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตน

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยพูดทักทายกับเด็ก และสนทนาถึงการรู้จักความพอดี พอใจในสิ่งที่มีอยู่ ไม่นำของผู้อื่นมาเป็นของตน
2. ผู้วิจัยแนะนำหุ่นมือตุ๊กตาแมวแก่เด็ก ให้ตุ๊กตาแมวสอนเนื้อเพลง “เราไม่เอา” โดยให้เด็กๆ พูดตามที่สะท้อนจนจบเพลง
3. ให้ตุ๊กตาแมวสอนเด็ก ๆ ร้องเพลง “เราไม่เอา” โดยให้เด็ก ๆ ร้องตามที่สะท้อนจนจบเพลง
4. ให้ตุ๊กตาแมวเล่านิทานเรื่อง “เจ้าหมีจี้จโมย” ให้เด็กฟัง
5. ผู้วิจัยพูดคุย สนทนาและซักถามเกี่ยวกับนิทานที่เด็ก ๆ ได้ฟัง ลักษณะ ของตัวละครในเรื่องเป็นอย่างไร
6. สรุปถึงเนื้อหาของเพลง และร้องเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

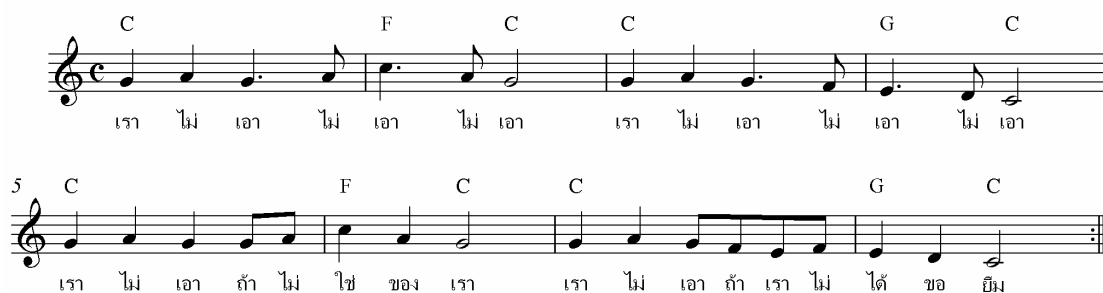
1. เพลง “เราไม่เอา”	2. นิทานเรื่อง “เจ้าหมีจี้จโมย”
3. กีตาร์	4. หุ่นมือตุ๊กตาแมว

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรม การสนทนาและการตอบคำถามของเด็ก

เพลง " เราไม่เอา "

เนื้อร้อง-ทำนอง : เทวรินทร์ ศรีรัตน

เจ้าหมีจี้ช โมย

ผู้แต่ง : เทวรินทร์ ศรีรัตน

เช้าวันหนึ่งในป่าใหญ่ มีหมีตัวหนึ่ง กำลังเดินออกหาอาหารอยู่ตามลำพัง ระหว่างทางเจ้าหมีก็คิดในใจว่า “วันนี้จะกินอะไรดีนะ” ทันใดนั้นเอง เจ้าหมีก็ได้ยินเสียงประหลาด ดังหึ่ง หึ่ง อยู่ใกล้ ๆ เจ้าหมีสงสัยก็มองหาที่มาของเสียงประหลาดนั้นอยู่ที่ไหน ทางซ้ายก็ไม่มี ทางขวาก็ไม่เจอ แต่พอเจ้าหมีแหงนหน้าขึ้นมอง บนต้นไม้ก็เห็นรังผึ้งรังใหญ่ เจ้าหมีถึงกับตกตะลึง ไม่ใช่เพราะความกลัวแต่เป็นความดีใจที่วันนี้ อาหารมื้อนี้ต้องเป็นอาหารที่พิเศษแน่ ๆ เลย เพราะรังใหญ่ขนาดนั้นด้วย เจ้าหมีก็เลยออกอุบายหลอกผึ้งฝูงว่าเมื่อสักครู่นี้เดินผ่านบ่อน้ำมาเห็นผึ้งตัวหนึ่งตกลงไปในน้ำร้องเรียกขอความช่วยเหลืออยู่ ตนเลยรีบมาบอกเพื่อจะได้ไปช่วยชีวิตเจ้าผึ้งตัวนั้น ผึ้งฝูงได้ยินดังนั้น ก็รีบพากันไปช่วย ผึ้งตัวนั้นทันทีโดยไม่รู้ว่ามีผึ้งหลงกลเจ้าหมีเสียแล้ว เมื่อเจ้าหมีเห็นผึ้งบินออกไปกันหมดก็ตรงไปที่รังผึ้งทันที แล้วก็จี้ชโมยกินน้ำผึ้งในรังกินจนหมดเกลี้ยง แล้วด้วยความที่ตนกินเข้าไปเยอะ ก็รู้สึกอึดไปไหนไม่ไหวจึงนอนพักแล้วผลอกลับไปพอดีกับ ผึ้งฝูงที่บินไปถึงบ่อน้ำ แต่ก็ไม่พบอะไรผิดปกติ ผึ้งฝูงก็นึกขึ้นได้ว่า สงสัยพวกเราจะถูกหลอกเสียแล้ว จึงรีบพากันกลับไปรัง พอไปถึงรังก็พบว่ารังไม่ได้อยู่ในสภาพเดิม และน้ำผึ้งก็หายไปหมดด้วย ผึ้งฝูงเห็นเจ้าหมีกำลังนอนหลับสบายอยู่ใกล้ ๆ ผึ้งฝูงจึงปลุกเจ้าหมีที่หลับอยู่แล้วถามว่าเกิดอะไรขึ้น เจ้าหมีบอกว่าไม่รู้เหมือนกันว่าเกิดอะไรขึ้น แต่ระหว่างที่เจ้าหมีพูดนั่นเองกลิ่นของน้ำผึ้งก็ออกมาจากปาก รวมทั้งมีคราบน้ำผึ้งติดปากของเจ้าหมีอยู่ ทำให้ผึ้งฝูงแน่ใจว่าต้องเป็นเจ้าหมีแน่ ๆ ที่ขโมยกินน้ำผึ้งจนหมด ผึ้งฝูงไม่รอช้า บินเข้ารุมต่อยเจ้าหมีจี้ชโมยตัวนั้นทันที ผึ้งฝูง เจ้าหมีเจ็บปวดมากและไม่กล้าขโมยน้ำผึ้งอีกเลย

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 8

เรื่อง เราไม่เอาถ้าไม่ใช่ของเรา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัย ในเรื่องของความซื่อสัตย์ ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตน

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยพูดทักทายกับเด็ก และสนทนา ชักถาม ว่าเด็ก ๆ จำได้หรือไม่ ในเรื่องที่เคยเรียนมาแล้ว
2. ผู้วิจัยให้เด็กร้องเพลง “เราไม่เอา” ที่ตุ๊กตาแมวเคยสอนให้เด็กๆ ร้อง พร้อมๆ กัน เพื่อเป็นการทบทวน
3. ผู้วิจัยนำของเล่นที่มีอยู่ภายในห้องเรียน เช่น บล็อก เกมการศึกษา มาวางไว้หน้าห้องเรียนเตรียมเพื่อจะให้เด็กๆ นำของเล่นไปเล่น โดยให้เด็กเล่นเป็นกลุ่ม
4. ผู้วิจัยตกลงกับเด็กว่า ก่อนจะนำของเล่นไปเล่นต้องขออนุญาตคุณครูก่อน จึงนำไปเล่นได้ โดยให้เด็กๆ เล่นเป็นเวลา 10 นาที และเมื่อเล่นเสร็จแล้วต้องนำของเล่นมาคืนคุณครู
5. สรุปถึงเนื้อหาจากเพลง และกิจกรรม รวมทั้งร้องเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

1. เพลง “เราไม่เอา”	2. ของเล่น เช่น บล็อก, เกมการศึกษา
3. กีตาร์	4. หุ่นมือตุ๊กตาแมว

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรม การสนทนา และการตอบคำถามของเด็ก

เพลง " เราไม่เอา "

เนื้อร้อง-ทำนอง : เทรินทร์ ศรีรัตน

เรา ไม่ เอา ไม่ เอา ไม่ เอา เรา ไม่ เอา ไม่ เอา ไม่ เอา

เรา ไม่ เอา ถ้า ไม่ ใช่ ของ เรา เรา ไม่ เอา ถ้า เรา ไม่ ได้ ขอ ยืม

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 9

เรื่อง เด็กดีควรเข้าแถว

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัยในการเข้าแถว

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยพูดทักทายกับเด็ก และสนทนาเกี่ยวกับการเข้าแถว
2. ผู้วิจัยแนะนำหุ่นมือตุ๊กตาม้าแก่เด็ก ให้ตุ๊กตาม้าสอนเนื้อเพลง “เด็กดีต่อแถว” โดยให้เด็กพูดตามที่ละท่อนจนจบเพลง
3. ให้ตุ๊กตาม้าสอนเด็กๆ ร้องเพลง “เด็กดีต่อแถว” โดยให้เด็กร้องตามที่ละท่อนจนจบเพลง
4. ผู้วิจัยแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม ให้ยืนเรียง 2 ฝั่ง หันหน้าเข้าหากัน ห่างกันพอประมาณ พร้อมสาธิตวิธีการเล่นว๊ิงเปี้ยวให้เด็กๆ ดู
5. ให้เด็กๆ เล่นว๊ิงเปี้ยว
6. สรุปถึงเนื้อหาของเพลง และสนทนาถึงลักษณะของการเล่นว๊ิงเปี้ยว รวมทั้งร้องเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

1. เพลง “เด็กดีต่อแถว”	2. กีตาร์
3. หุ่นมือตุ๊กตาม้า	4. นกหวีด

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรม การสนทนา และการตอบคำถามของเด็ก

เพลง " เด็กดีต่อแถว"

เนื้อร้อง-ทำนอง : เทรินทร์ ศรีรัตน์

C F C G
 ไม่ แทรก แถว มา แล้ว ต่อ ข้างหลัง เรา เชื่อ ฟัง คุณ กรุ ลัง สอน
 5 C F G C
 ถ้า มา ก่อน ได้ อยู่ ข้าง หน้า ถ้า เรา มา ที่ หลัง ต่อ ข้าง หลัง

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 10

เรื่อง เด็กดีควรเข้าแถว

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดี มีระเบียบวินัยในการเข้าแถวตามลำดับ
ก่อนหลัง

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยพูดทักทายกับเด็ก และซักถามถึงเรื่องที่เคยเรียนมาแล้ว
2. ผู้วิจัยให้เด็กร้องเพลง “เด็กดีต่อแถว” ที่ผู้ติดตามเคยสอนให้เด็กร้องพร้อมๆ กันเพื่อเป็น
การทบทวน
3. เล่นเกมฝึกระเบียบการเข้าแถว โดยผู้วิจัยสนทนากับเด็กถึงการต่อแถวซื้อของ ว่าต้องเข้า
แถวตามลำดับก่อนหลัง ใครมาก่อนอยู่ข้างหน้า ใครมาทีหลังให้ต่อข้างหลัง ห้ามแซงแถว
4. ผู้วิจัยจัดบรรยากาศให้เป็นร้านขายของ โดยผู้วิจัยแสดงบทบาทสมมติเป็นพ่อค้า และให้
เด็กๆ เป็นลูกค้า เพื่อฝึกเด็กให้รู้จักการต่อแถวอย่างเป็นระเบียบในการซื้อของ
5. สรุปถึงเนื้อหาของเพลง และกิจกรรม รวมทั้งร้องเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

1. เพลง “เด็กดีต่อแถว”	2. กีตาร์
3. ตุ๊กตา, หนังสือนิทาน, นมกล่อง, ลูกฟุตบอล	4. หุ่นมือตุ๊กตาม้า

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรม การสนทนา และการตอบคำถามของเด็ก

เพลง " เด็กดีต่อแถว"

เนื้อร้อง-ทำนอง : เทวรินทร์ ศรีรัตน

C F C G

ไม่ แหก แถว มา แล้ว ต่อ ข้างหลัง เรา เชื้อ ฟัง คุณ ครู สั่ง สอน

5 C F G C

ถ้า มา ก่อน ได้ อยู่ ข้าง หน้า ถ้า เรา มา ที่ หลัง ต่อ ข้าง หลัง

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 11

เรื่อง เด็กดีควรมีมารยาท

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดีมีระเบียบวินัย มีมารยาทในเวลา
รับประทานอาหาร

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยพูดทักทายกับเด็ก และสนทนาเกี่ยวกับความหมายในเรื่อง “มารยาท”
2. ผู้วิจัยแนะนำหุ่นมือตุ๊กตานกแก้วแก่เด็ก ให้ตุ๊กตานกแก้วสอนเนื้อเพลง “เด็กดีมีมารยาท” โดยให้เด็กพูดตามที่สะท้อนจนจบเพลง
3. ให้ตุ๊กตานกแก้วสอนเด็กร้องเพลง “เด็กดีมีมารยาท” โดยให้เด็กร้องตามที่สะท้อนจนจบเพลง
4. ผู้วิจัยให้เด็ก ๆ ช่วยกันจัดโต๊ะอาหาร พร้อมแสดงบทบาทสมมติว่ากำลังนั่งรับประทานอาหารอยู่
5. ผู้วิจัยสนทนากับเด็กเกี่ยวกับมารยาทในการรับประทานอาหารในแต่ละวัน
6. สรุปถึงเนื้อหาของเพลงและกิจกรรม รวมทั้งร่วมเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

1. เพลง “เด็กดีมีมารยาท”	2. ถาดอาหาร, ช้อน-ส้อม, แก้วน้ำ
3. ขนมหั้ว, ไข่	4. กีตาร์
5. หุ่นมือตุ๊กตานกแก้ว	

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรมการสนทนา และการตอบคำถามของเด็ก

เพลง " เด็กดีมีมารยาท "

เนื้อร้อง-ทำนอง : เทวฤทธิ์ ศรีรัตน์

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 12

เรื่อง เด็กดีควรมีมารยาท

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็ก เรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดีมีระเบียบวินัย มีมารยาทในเวลา
รับประทานอาหาร

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยพูดทักทายกับเด็ก และซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่เคยเรียนมาแล้วว่า ตักทานกแก้วได้
สอนอะไรให้กับเด็กๆ บ้าง
2. ผู้วิจัยให้เด็กร้องเพลง “เด็กดีมีมารยาท” ที่ตักทานกแก้วเคยสอนให้เด็กๆ ร้องพร้อม ๆ
กัน เพื่อเป็นการทบทวน
3. ให้ตักทานกแก้วเล่านิทาน เรื่อง “เจ้าลิงแสบ” ให้เด็กฟัง
4. พุศุข สนทนา และซักถามเกี่ยวกับนิทานที่เด็ก ๆ ได้ฟัง ลักษณะตัวละครในเรื่องเป็น
อย่างไร
5. สรุปถึงเนื้อหาของเพลง และนิทาน รวมทั้งร้องเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

1. เพลง “เด็กดีมีมารยาท”	2. นิทานเรื่อง “เจ้าลิงแสบ”
3. กีตาร์	4. หุ่นมือตักทานกแก้วและตักตาลิง

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรม การสนทนา และการตอบคำถามของเด็ก

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 13

เรื่อง เด็กดีรู้หน้าที่

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดีมีระเบียบวินัย รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยพูดทักทายกับเด็ก และสนทนาเกี่ยวกับการรู้จักหน้าที่ของตน
2. ผู้วิจัยแนะนำหุ่นมือตุ๊กตากวางแก่เด็ก ให้ตุ๊กตากวางสอนเนื้อเพลง “หน้าที่เด็กดี” โดยให้เด็กพูดตามที่สะท้อนจนจบเพลง
3. ให้ตุ๊กตากวางสอนร้องเพลง “หน้าที่เด็กดี” โดยให้เด็กร้องตามที่สะท้อนจนจบเพลง
4. ผู้วิจัยให้เด็กดูบัตรภาพที่แสดงถึงการรับผิดชอบต่อหน้าที่ เช่น ภาพที่เด็กกำลังกวาดพื้น ล้างแก้ว ล้างช้อนส้อมเอง
5. สรุปถึงเนื้อหาของเพลง และสนทนาถึงการรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ รวมทั้งร้องเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

1. เพลง “หน้าที่เด็กดี”	2. กีตาร์
3. บัตรภาพ	4. หุ่นมือตุ๊กตากวาง

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรม การสนทนาและการตอบคำถามของเด็ก

เพลง " หน้าที่เด็กดี "

เนื้อร้อง-ทำนอง : เหวินห์ ตรังค์

ทำ เหว ทำ เหว ทำ เหว ทำ เหว ทำ เหว ทำ เหว ทำ เหว ทำ เหว ทำ เหว ทำ เหว ทำ เหว

เรา เป็น เหว ก็ ต้อง ทำ เหว ใคร เป็น เหว ก็ ทำ เหว

ดี ของ ตน ทำ ดี ของ ตน เรา ไม่ ชุก ชน รู้ ใน หัว ดี ของ ตน

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 14

เรื่อง เด็กดีรู้จักหน้าที่

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดีมีระเบียบวินัย รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยพูดทักทายกับเด็ก และซักถามถึงเรื่องที่เคยเรียนมาแล้วเด็กๆ ยังจำได้หรือไม่
2. ผู้วิจัยให้เด็กร้องเพลง “หน้าที่เด็กดี” ที่ตุ๊กตาทองเคยสอนให้ร้องพร้อมๆ กันเพื่อเป็นการทบทวน
3. ผู้วิจัยให้เด็กเล่นเกมทำความสะอาด โดยให้เด็ก ๆ ช่วยกันเช็ดโต๊ะ เก้าอี้ กวาดพื้น ถูพื้น และเมื่อเด็กๆ ปฏิบัติดี รู้จักหน้าที่ ผู้วิจัยให้คำชมเชย
4. สรุปถึงเนื้อหาของเพลงและกิจกรรม รวมทั้งร้องเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

1. เพลง “หน้าที่เด็กดี”	2. กีตาร์
3. โต๊ะ-เก้าอี้ ไม้กวาด ไม้ถูพื้น เศษผ้า	4. หุ่นมือตุ๊กตาทอง

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรม การสนทนา และการตอบคำถามของเด็ก

เพลง " หน้าที่เด็กดี "

เนื้อร้อง-ทำนอง : เทรินทร์ ศรีรัตน

ทำ เวร ทำ เวร ทำ เวร ทำ เวร ทำ เวร ทำ เวร ทำ เวร ทำ เวร ทำ เวร ทำ เวร

เรา เป็น เวร ก็ ต้อง ทำ เวร ใคร เป็น เวร ก็ ทำ หน้า

ที่ ของ ตน ทำ ที่ ของ ตน เรา ไม่ ชุก ขน รู้ ใน หน้า ที่ ของ ตน

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 15

เรื่อง เด็กดีน่ารักทั้งขยะถูกที่

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็ก เรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดีมีระเบียบวินัย รู้จักทิ้งขยะให้ถูกที่

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยพูดทักทายกับเด็ก และสนทนาเกี่ยวกับทิ้งขยะให้ถูกที่
2. ผู้วิจัยแนะหุ้มนมือตุ๊กตาตัวแก่เด็ก ให้ตุ๊กตาตัวสอนเนื้อเพลง “ทิ้งถูกที่” โดยให้เด็กพูดตาม

ทีละท่อนจนจบเพลง

3. ให้ตุ๊กตาตัวสอนเด็กร้องเพลง “ทิ้งถูกที่” โดยให้เด็กร้องตามทีละท่อนจนจบเพลง
4. ให้ตุ๊กตาตัวแจกนมกล่อให้เด็กดื่มคนละ 1 กล่อ
5. เมื่อดื่มหมด ให้เด็ก ๆ นำกล่อนนมเปล่าไปทิ้งลงถังขยะที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ให้
6. สรุปถึงเนื้อหาของเพลง และผลดี ผลเสียในการทิ้งขยะ รวมทั้งชักจูงให้เด็ก ๆ ทิ้งขยะให้

ถูกที่ จากนั้นร้องเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

1. เพลง “ทิ้งถูกที่”	2. กีตาร์
3. นมกล่อ	4. ถังขยะ
5. หุ้มนมือตุ๊กตาตัว	

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรม การสนทนาและการตอบคำถามของเด็ก

เพลง " ทิ้งถูกที่ "

เนื้อร้อง-ทำนอง : เทรินทร์ ศรีรัตน

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 16

เรื่อง เด็กดีน่ารักทั้งขยะถูกที่

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดีมีระเบียบวินัย ในเรื่องการทิ้งขยะให้ถูกที่

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยพูดทักทายกับเด็กและซักถามถึงเรื่องที่เคยเรียนมาว่าตุ๊กตาตัว ได้สอนอะไรให้กับเด็กๆ บ้าง วันนี้เรามาทบทวนกันดีกว่า
2. ผู้วิจัยให้เด็กร้องเพลง “ทิ้งถูกที่” ที่ตุ๊กตาตัวเคยสอนให้เด็กร้องพร้อมๆ กัน
3. ให้ตุ๊กตาตัวเล่านิทานเรื่อง “เราทำไข่ไหม” ให้เด็กฟัง
4. ผู้วิจัยพูดคุย สนทนา และซักถามเกี่ยวกับนิทาน ที่เด็กๆ ได้ฟัง ลักษณะตัวละครในเรื่องเป็นอย่างไร
5. สรุปถึงเนื้อหาของเพลง และการปฏิบัติตนที่ถูกต้องในการทิ้งขยะ จากนั้นร้องเพลงร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์

1. เพลง “ทิ้งถูกที่”	2. กีตาร์
3. นิทานเรื่อง “เราทำไข่ไหม”	4. หุ่นมือตุ๊กตาตัว

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมจากการร่วมกิจกรรม การสนทนาและการตอบคำถามของเด็ก

เพลง " หิ่งกู่กู่ "

เนื้อร้อง-ทำนอง : เทวรินทร์ ศรีรัตน

เราทำไข่มุข

ผู้แต่ง : เทวรินทร์ ศรีรัตน

นานมาแล้ว ที่ใต้บาดาล มีสัตว์น้ำน้อยใหญ่มากมาย ทั้งกุ้ง หอย ปู ปลา รวมทั้งสัตว์น้ำอีกหลายชนิด พวกสัตว์ทั้งหลายอยู่กันอย่างมีความสุข พืชพันธุ์อาหารมีอยู่มากมายเกินกว่าจะกินได้หมด แต่อยู่มาวันหนึ่ง ขณะที่ฝูงปลา กำลังเร่ร่อนเล่นน้ำกันอย่างสนุกสนาน ก็เห็นเงาดำอยู่บนผิวน้ำ และเริ่มขยายใหญ่ขึ้นรวมทั้งมีเสียงของต่าง ๆ ร่วงหล่นลงมา ฝูงปลาก็เลยรีบกระจ่ายกำลังกันไปบอกสัตว์ทั้งหลายให้มาดู จากนั้นก็ได้มีการสนทนากันถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและคิดกันไปต่าง ๆ นานา ฝูงกุ้งก็เลยอาสาจะขึ้นไปดู ให้รู้ว่าเกิดอะไรขึ้นกันแน่ พอได้โผล่ขึ้นไปดูบนผิวน้ำก็ตกใจ เพราะเห็นคนกำลังทิ้งขยะลงมาในน้ำ อีกทั้งยังมีของเสีย จากโรงงาน ฝูงกุ้งไม่รอช้ารีบส่งข่าวไป บอกสัตว์ทั้งหลายทันที แต่ก็สายเกินไป เพราะขยะและสารพิษต่าง ๆ ได้กระจ่ายไปทั่วแล้ว ทำให้สัตว์น้ำน้อยใหญ่ ขาดอากาศหายใจ เนื่องจากน้ำเสีย พวกมันตายทีละตัว ๆ ส่งผลกระทบต่อคนโดยตรง เมื่อเวลาผ่านไป เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้คนเริ่มขาดอาหาร เพราะสัตว์น้ำทั้งหลายได้ตายไปเป็นจำนวนมาก รวมทั้งกลืนน้ำเสียที่คนสูดดมเข้าไป ทำให้คนหันมาสนใจที่จะรักษาความสะอาด ไม่ทิ้งขยะหรือของเสียต่าง ๆ ลงในแม่น้ำลำคลองอีก เพื่อคนเราจะได้อยู่อย่างมีความสุขต่อไป

ภาคผนวก จ

คู่มือดำเนินการทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย

คู่มือดำเนินการทดสอบ

จริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย

1. คำชี้แจง

1.1 แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบพัฒนาการทางจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5-6 ปี

1.2 แบบทดสอบนี้มีจำนวน 1 ชุด เป็นแบบทดสอบพัฒนาการทางจริยธรรมโดยใช้ข้อความประกอบภาพการ์ตูน

1.3 การดำเนินการทดสอบ ผู้ทดสอบอธิบายวิธีการทำแบบทดสอบทีละข้อ โดยมีผู้ช่วย 1 คนคอยดูแลให้ผู้ทำการทดสอบปฏิบัติตามถูกต้องตามขั้นตอน ซึ่งการทดสอบจะทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) 1 สัปดาห์ก่อนดำเนินการทดลองและทำการทดสอบ หลังการ (Posttest) 1 สัปดาห์ หลังการดำเนินการทดลอง เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการแล้วจึงนำแบบทดสอบ (Pretest) และ (Posttest) มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์

2. คำแนะนำในการใช้แบบทดสอบ

2.1 ลักษณะทั่วไปของแบบทดสอบ ประกอบด้วย แบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย จำนวน 1 ชุด

2.2 เกณฑ์การให้คะแนน

2.2.1 เขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับภาพที่เด็กคิดว่าควรปฏิบัติได้ถูกต้องให้ 1 คะแนน

2.2.2 เขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับภาพที่ไม่ควรปฏิบัติ ให้ 0 คะแนน

2.3 การเตรียมตัวก่อนการทดสอบ

2.3.1 สถานที่ทดสอบควรเป็นห้องเรียน ที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เอื้ออำนวยต่อการทดสอบ เช่น แก้ว ใต๊ะ มีขนาดที่พอเหมาะกับผู้รับการทดสอบ

ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีเสียงดังรบกวน

2.3.2 ผู้ดำเนินการทดสอบต้องศึกษาคู่มือดำเนินการทดสอบให้เข้าใจในกระบวนการทดสอบอย่างละเอียด เพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้แบบทดสอบ และก่อนการทดสอบ ผู้ดำเนินการทดสอบต้องเขียนชื่อ-นามสกุล และอายุ ของผู้รับการทดสอบให้เรียบร้อยก่อนทำแบบทดสอบ

2.3.3 อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบ ผู้ดำเนินการทดสอบต้องเตรียมอุปกรณ์ดังนี้

- 1) คู่มือดำเนินการทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย
- 2) แบบทดสอบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย
- 3) ดินสอ
- 4) นาฬิกาสำหรับจับเวลา 1 เรือน

2.3.4 ข้อควรปฏิบัติก่อนทำการทดสอบ

- 1) ก่อนดำเนินการทดสอบให้ผู้รับการทดสอบ ทำธุระส่วนตัวให้เรียบร้อย เช่น เข้าห้องน้ำ ดื่มน้ำ
- 2) ผู้ดำเนินการทดสอบควรสร้างความคุ้นเคย กับผู้รับการทดสอบ โดยการ ทักทายพูดคุย เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี และเมื่อเห็นว่าผู้รับการทดสอบพร้อม จึงเริ่มทำการทดสอบ

2.4 ข้อควรปฏิบัติในการทดสอบ

2.4.1 ผู้ดำเนินการทดสอบ อ่านคำสั่งให้ผู้รับการทดสอบฟังซ้ำๆ อย่างชัดเจน ข้อละ 1 ครั้ง

2.4.2 ให้ผู้รับการทดสอบใช้เวลาในการทำแบบทดสอบข้อละ 1 นาที รวมเวลาที่ใช้ในการทำการทดสอบทั้งสิ้น 20 นาที

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างแบบทดสอบเพื่อการวิจัย

แบบทดสอบเพื่อการวิจัย

แบบทดสอบ

ชื่อ -----

อายุ -----

เลขที่ -----

ตัวอย่าง

ให้เด็ก ๆ กากบาททับภาพที่ควรปฏิบัติ

หลังจากที่ตื่นนอนตอนกลางวันที่โรงเรียน เด็ก ๆ ควรปฏิบัติตนอย่างไร		
		
พับและนำที่นอนไปเก็บเข้าที่ ให้เรียบร้อย	ลุกขึ้นไปเล่นกับเพื่อน	ปล่อยทิ้งไว้ให้คุณครูเก็บ

สำหรับนักเรียนฝึกซ้อมกากบาท

ระเบียบวินัยในการเรียน

ขณะที่คุณครูกำลังสอนอยู่ เด็ก ๆ ควรปฏิบัติตนอย่างไร		
ชวนเพื่อนคุย	นำของเล่นมาเล่น	ตั้งใจฟังคุณครูสอน

ระเบียบวินัยในการรอคอย

เด็ก ๆ ควรปฏิบัติตนอย่างไร ขณะที่ขึ้นเข้าแถวรอรับอาหารจากคุณครู		
ขึ้นเข้าแถวอย่างมีระเบียบ	เล่นกับเพื่อนในแถว	แกล้งเพื่อนอย่างสนุกสนาน

ระเบียบวินัย รู้จักการเก็บของเข้าที่

เมื่อเด็ก ๆ เลิกเล่นของเล่นแล้ว เด็ก ๆ ควรปฏิบัติตนอย่างไร		
		
นำของเล่นไปเก็บให้เรียบร้อย	บอกให้เพื่อนนำของเล่นไปเก็บให้	วางของเล่นทิ้งไว้

ระเบียบวินัยในเรื่องของความซื่อสัตย์
ไม่นำเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน

ถ้าเด็ก ๆ ต้องการยืมหนังสือนิทานกลับไปอ่านที่บ้าน เด็ก ๆ ควรปฏิบัติตนอย่างไร		
		
นำหนังสือกลับมาอ่านที่บ้าน แล้วค่อยบอกคุณครู	ขออนุญาตจากคุณครูก่อน	นำหนังสือนิทานกลับบ้าน โดยไม่บอกคุณครู

ระเบียบวินัยในการเข้าแถวตามลำดับก่อน-หลัง

ถ้าเด็ก ๆ มาเข้าแถวเป็นคนสุดท้าย เด็ก ๆ ควรปฏิบัติตนอย่างไร		
ร้องไห้จนไม่เข้าแถว.	แทรกเข้าไปในแถว	เดินไปต่อที่ท้ายแถว

ระเบียบวินัยในเรื่องของมารยาท

ในขณะที่เด็ก ๆ กำลังรับประทานอาหารกลางวันอยู่และต้องการเติมอาหารอีกเด็ก ๆ ควรปฏิบัติตนอย่างไร		
ตะโกนเรียกคุณครู ให้มาเติมอาหารให้	ยกมือขออนุญาตคุณครู เพื่อไปเติมอาหาร	ตักอาหารในงานของเพื่อนทาน

ระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

เมื่อเด็ก ๆ ได้รับมอบหมายหน้าที่เป็นเวรทำความสะอาดห้องเรียน เด็ก ๆ ควรปฏิบัติตนอย่างไร		
ขี้เกียจ ๆ ไม่ทำความสะอาดห้องเรียน	ชวนเพื่อนออกไปวิ่งเล่น นอกห้องเรียน	ทำตามหน้าที่ ช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน

ระเบียบวินัยทิ้งขยะให้ถูกที่

เมื่อเด็ก ๆ ตีมนมหมดกล่องแล้ว เด็ก ๆ ควรปฏิบัติตนอย่างไร		
โยนกล่องนมทิ้งไว้ที่พื้น	ใช้ให้เพื่อนนำไปทิ้ง	นำกล่องนมไปทิ้งถังขยะด้วยตนเอง

ภาคผนวก ข

ภาพกิจกรรมการจัดประสบการณ์โดยใช้เพลง

ภาพผนวกที่ 1 กิจกรรมการจัดประสบการณ์เด็กคิมิวินัยในการเรียน

ภาพผนวกที่ 2 กิจกรรมการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการรอคอย เด็กดีรอได้

ภาพผนวกที่ 3 กิจกรรมที่แสดงถึงความมีวินัย เด็กๆ มาเก็บของเข้าที่กันเถอะ

ภาพผนวกที่ 4 กิจกรรมการจัดประสบการณ์ การไม่นำของผู้อื่นมาเป็นของตน

ภาพผนวกที่ 5 กิจกรรมการจัดประสบการณ์ เด็กดีควรถอดแวว

ภาพผนวกที่ 6 กิจกรรมการจัดประสบการณ์ เด็กดีมีมารยาท

ภาพผนวกที่ 7 กิจกรรมการจัดประสบการณ์ เด็กดีรู้หน้าที่

ภาพผนวกที่ 8 กิจกรรมการจัดประสบการณ์ เด็กคีนาร์รักทิ้งขยะถูกที่

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ นามสกุล	นายเทวินท์ ศรีรัตน์
วัน เดือน ปีเกิด	30 พฤศจิกายน 2525
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม